

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ΄

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως καὶ 31 τοῦ ἰσίου. — Γραφεῖον Λεωφ. Ὁδοῦ Σταδίου 32.

8 Μαρτίου 1887

Ο ΕΜΠΡΗΣΤΗΣ

(ἱστορία ἡλ. Περρέ.—Μεταφράσεις Α. Β.)

[Συνέχεια ἴδὲ προηγούμενον φύλλον.]

Η΄.

Ἡ ἀνάβασις.

Αἱ τελευταῖαι παραγγέλαι τοῦ Περρέν περιήγαγον τὸν Νοέλ εἰς πολλοὺς δισταγμούς. Ἀμφίβαλλον, ἀν σπουδαίως ἔπρεπε ν' ἀναβαλῇ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου του. Ἐπανελθὼν οἰκάδε, ἤρχισεν ἐργαζόμενος κ' ἐπιτηρῶν τὴν ἐργασίαν τῶν τεχνιτῶν του. Ἄλλ' ἐνίοτε διεκόπτετο, καὶ ἀναβαίνων εἰς τὸ δωμάτιόν του ἐπελαμβάνετο παρασκευῶν τινῶν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Ἦλθεν ἡ ἑσπέρα καὶ οὐδεμίαν ἔτι ἐφαίνετο λαβῶν ἀπόφασιν· ἀφοῦ δὲ ἐσχόλασαν οἱ ἐργάται του, εἰδείπνησε λιτῶς κ' ἐξηκολούθησε τὸ μυστηριώδες του ἔργον.

Ἐίχεν ἤδη νυκτώσει πρὸ πολλοῦ, κ' ἐλησμένει ἴσως τὴν μετὰ τῶν φίλων του συμφωνηθεῖσαν συνέντευξιν, ὅτε ὁ ἰδοστάτης καὶ ὁ ἀσπαλακοθήρας εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν του.

— Ἦλθαμεν, κύριε Νοέλ, εἶπεν ὁ Γριβέ.

— Τί ἔχομεν; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

Κ' ἐκάθισαν ἡσυχοί, ἔτοιμοι εἰς πάντα.

— Ἀυποῦμαι ὅτι σὰς ἔβαλα εἰς κόπον, εἶπεν ὁ Νοέλ, διότι ἀπόψε δὲν θά κάμωμεν τίποτε. Δὲν εἶμαι βέβαιος . . . περιμένω ἀκριβεστέρως δειγίας . . . Ἀλήθεια, Γριβέ, εἶδα τοὺς πτωχοὺς αὐτοὺς σχοινοβάτας καὶ ἐβεβαιώθην ὅτι ἡ ὑποψία σου ἦτον ἄδικος.

— Τὸ εἶπα ἐγὼ! ἐψεύρισεν ὁ Ἰωάννης τρίβων τὰς ὀστέωδεις τοῦ χεῖρας.

— Ἀλήθεια, κύριε Νοέλ, ἀπήντησεν ὁ ἰδοστάτης συγκεχυμένος. Ἡ χωροφυλακὴ, καθὼς μοῦ εἶπαν, πῆγε σήμερον καὶ τοὺς πῆε· θὰ τοὺς βρῆκαν ὅμως ἀθώους, διότι τοὺς ἀπόλυσαν ἀμέσως. Εἶν' ὀλίγη ὄρα, τοὺς εἶδα πάλι εἰς τὴν πλατείαν καὶ ἐκτυποῦσαν τὸ τύμπανον, διὰ νὰ συνάξουν κόσμον· ἀλλὰ ὁ κόσμος ἐκαμνε τὸν κουφόν, κ' ἔτσι ἔσθυσαν καὶ αὐτοὶ τὴν φωτοχυσίαν των.

— Βλέπεις λοιπόν, καυμμένη Γριβέ, ὅτι ἄδικα τοὺς ὑπόπτεις.

— Ἐγὼ ἔπαιρνα ὄρα, ὑπέλαθε γελῶν ὁ ἀσπαλακοθήρας. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγη ὁ Γριβέ, ἐγὼ ἔχω μύτη.

— Δὲν εἶνε δὰ καὶ πολὺ μακριὰ ἡ μύτη σου, ἀπήντησε δυσθύμως ὁ ἰδοστάτης. Σταθῆτε ὅμως! Οὔτε ὁ Νοέλ οὔτε σὺ φαντάζεσθε τί εἶδα ἀπόψε.

— Τί εἶδες Γριβέ; ἠρώτησεν ἀδιαφόρως ὁ μηχανοποιός.

— Τὸ, αὖς τὰ λέγω, εἶνε περίεργον, . . . ὅα ἰδῆτε. Ἀπόψε λοιπόν, ἐπειδὴ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ ἰδῶ μοναχός μου τὰ πράγματα, καὶ αὖς μὴν ἔχω τὴ μύτη τοῦ Γιάννη, ἐπειρατοῦσα ἕνα γύρο ἀπὸ τὸ παράπηγμα, κ' ἐπροσπαθοῦσα νὰ ἰδῶ αὐτοὺς τοὺς σχοινοβάτας, ποῦ τοὺς ὑποπτέυμαι πάντοτε . . . καὶ μιὰ στιγμὴ, νὰ σὰς εἰπῶ, μοῦ ἤλθε νὰ δώσω καὶ τὴ δεκάρα μου, διὰ νὰ ἐμβῶ μέσα. Ἡ κόρη μου μάλιστα ἡ Πετροῦλα, ποῦ εἶν' πολὺ ἐξυπνη, καθὼς ἤξεύρετε, λέγει ὅτι κάμνον πράγματα θαυμάσια . . .

Ἄς ἦναι λυπηθῆκα τὴ δεκάρα. Ἐγὼ τρία παιδιὰ καὶ τὸ ψωμί εἶνε ἀκριθό. Ὅταν τελείωσι ἡ παράστασις κ' ἔσθυσαν τὰ φῶτα, ἐτριγύριζα ἐγὼ ἀκόμη κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, κ' ἐκύνταζα ἀπὸ μακριὰ. Οἱ ἄλλοι ἐμβῆκαν εἰς τὸ παράπηγμα, ἀλλὰ ὁ ἀρχηγός τους, ὁ Ἡρακλῆς, ἐκάθισε εἰς τὴ θύρα κ' ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του μὲ πολλὴ μελαγχολία. Ἐκεῖ, τὸν πλησιάζει ἕνας ἀνθρώπος, κρυμμένος ὡς κ' ἐμένα εἰς τὰ δένδρα, καὶ ἀρχίζει νὰ τοῦ ὁμιλῇ σιγᾶ. Δὲν ἤμποροῦσα ν' ἀκούσω τί ἔλεγαν, ἀλλὰ μοῦ ἐφάνη πῶς κατὰ πάλιν ἐκαμναν καὶ δὲν συμφωνοῦσαν· τέλος πάντων ὁ σχοινοβάτης ἐσηκώθη, ἐφύλαξε τὴν πίπαν του, κ' ἐπροχώρησεν καὶ οἱ δύο κατὰ τὸ μέρος μου . . .

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, Γριβέ, διέκοψεν ἀγανακτῶν ὁ Νοέλ, τί μᾶς ἐνδιαφέρουν αὐτὰ;

— Σταθῆτε δὰ, καὶ θὰ ἰδῆτε πῶς ἐνδιαφέρουν. Ὅταν πέρασαν κοντὰ μου, ἐγνώρισα τὸν ἕνα· ἦτον ὁ Κ. Λοθεδύ, ὁ χονδρὸς παρισινός.

— Πῶς; τί εἶπες; ἐφώνησεν ἀνασκιρτῶν ὁ Νοέλ.

— Νὰ σὰς εἰπῶ! ὑπέλαθεν ὁ ἀσπαλακοθήρας, τὸ βράδυ βράδυ, κατὰ τὰ σουρουπώματα, ὅταν γυρίζω ἀπὸ τὸ χωράφι, ἀπάντησα εἰς τὸν

δρόμον τὸν χονδρὸν αὐτὸν κύριον, ποῦ πήγαίνε με τ' ἀμάξι του εἰς τὴ Βαθραί.

— Γριβί, ὑπέλαβεν ὁ Νοέλ ταταραγμένος, εἶσαι βέβαιος; . . τί σχέσιν εἰμπορεῖ νὰ ἔχη με τοὺς σχοινοβάτας αὐτὸς ὁ Κ. Λοβεδύ :

— Δὲν ξέρω ἀλλ' ὅτι τὸν ἐγνώρισα, τὸν ἐγνώρισα! βάζω τὸ κεφάλι μου. Ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς ἐπῆγαν κατὰ τὸ Μεγάλο Σπίτι, καὶ τὸ κύτταζαν, τὸ κύτταζαν ἀνάμεισ' ἀπὸ τὰ κάγκελα, καὶ μιλούσαν, καὶ χειρονομούσαν. . .

— Κ' ἐμβῆκαν βέβαια;

— Ὅχι! ἀφοῦ συνωμύλησαν, ἐκίνησαν κατὰ τὸν μεγάλον δρόμον.

— Τοὺς εἶδες νὰ γυρίσουν;

— Δὲν εἰξέρω δὲν κάθισα νὰ ἰδῶ, διότι ἦτον ἡ ὄρα ποῦ μᾶς περιμένεις, κ' ἐδιάσθηκα νὰ ἐλθῶ.

Ὁ Νοέλ ἠγέρθη ἀποτόμως.

— Ἡ ἀνακάλυψίς σου, Γριβί, εἶπεν, εἶνε σπουδαιότερα παρ' ὅσον ὑπαθέταις, καὶ πρέπει ἀμέσως νὰ συμβουλευθῶ κάποιον. . . Περιμένετέ με μίαν στιγμὴν. Ἐκεῖ εἰς τὸ ἐρμάρι ἔχει κρᾶσι καὶ ποτῆρια. Πιέτε, νὰ πάρετε δυνάμεις, διότι θὰ ἔχωμεν ἴσως ἐργασίαν.

Ἐξῆλθε δραμαίως, καὶ ἡ ἐξώθυρα ἠκούσθη κλειομένη παταγωδῶς ὀπισθὲν του.

Ἄλλ' ἡ ἀπουσία του δὲν διήρκασε μακρόν. Ὁ Γριβί καὶ ὁ Ἰωάννης, καθήμενοι παρὰ τὴν τράπεζαν, ἐφιλονείκουν φιλικῶς ὡς ἐσυνηθίζον, ὅτε ὁ Νοέλ ἐπέστρεψεν ἀσθμαίνων.

— Τί ἀτύχια! εἶπεν. Ὁ συμβολαιογράφος Παρρέν, τὸν ὁποῖον ἤθελα νὰ συμβουλευθῶ εἰς εἰς αὐτὴν περίστασιν, ἐπῆγε ἀπόψε εἰς τὸ Γαρδινὴ νὰ κάμῃ μίαν διαθήκην καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ βέβαια ὅλην τὴν νύκτα. Πρέπει νὰ ἀναλάβω ἐγὼ τὴν εὐθύνην. Ἄλλὰ δισταγμὸς δὲν χωρεῖ. . . Θὰ ἐπιχειρήσωμεν ἀπόψε ἐν σπουδαίον ἔργον εἰς τὰ εἰρηκτὰ τῆς οἰκίας Δυχαμέλ.

Ἐξέθηκε δὲ συγχρόνως ἐν ὀλίγοις, πῶς ἐντὸς τοῦχοι τῆς οἰκίας ὑπῆρχε κιβώτιον σιδηροῦν, τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶχε τοποθετήσῃ, καὶ πῶς εἶχεν ἐπιφορτισθῆ νὰ ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων, τὸ ὁποῖον ὑπετίθετο ἐκεῖ φυλαγμένον.

— Πεντακόσιαις χιλιάδες φράγκα! ἐφώνησε κατὰπληκτος ὁ ἀσπαλακοθήρας.

— Τόσα, μάλιστα! κ' εἶν' εὐτύχημα διὰ ἕκαστα, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, τὰς ἐτοιμασίας μου. Μὴ χάνωμεν καιρὸν, φίλοι μου. Ἐνα ποτῆρᾶκι ἀκόμη καὶ πηγαίνωμεν.

Ἐφορτώθησαν πολλὰ πράγματα: μακρὸν σχοινίον μὲ κόμβους, ἀρπάγας, ἕνα φανόν, καὶ πολλὰ ἄλλα, ἅτινα ὁ Νοέλ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖα εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου. Ἐκαστος ἀνέλαβε τὸ μέρος του καὶ ἀνεχώρησαν.

Καίτοι δὲν ἦτο ἐτι βαθεῖα ἡ νύξ, ἡ πόλις

ἐφαίνετο κοιμωμένη. Σιγὴ ἐκράτει διὰ τῶν ἐρήμων ὁδῶν, καὶ ἐπειδὴ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῆς Βαθραὶ δὲν ἐπατάλων εἰς φωτισμὸν, βαθὺ σκότος θὰ περιέβαλε τὴν πόλιν, ἀν' ἡ σελήνη δὲν ἐκρινεν εὐκαιρον ν' ἀναπληρώσῃ τὴν νύκτα ἐκείνην τοὺς σπανίους τῆς πόλεως φανούς. . . Οὕτως οἱ τρεῖς φίλοι ἐφθάσαν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ περιπάτου, χωρὶς ν' ἀπαντήσωσι κανένα, καὶ ἐκρούσαν εἰς τὴν κιγκλιωτὴν θύραν τῆς οἰκίας Δυχαμέλ.

Ἐπὶ μακρὸν οὐδεμία ἐδόθη ἀπάντησις. Ὁ γέρον κηπουρὸς, μόνος πλέον κάτοικος τοῦ κτήματος, διαμένων ἐν τῇ οἰκίᾳ του κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς αὐλῆς, ἐπεφάνη τέλος ἡμίγυμνος.

— Τί θέλετε; ἠρώτησε δυσηρεστοκρῆμνος δὲν εἶνε κανεὶς ἐδῶ, οὔτε εἶνε τίποτε νὰ ἰδῆτε. . .

Ὁ Νοέλ ἀνήγγειλεν ὅτι ἤρχετο μετὰ τῶν συντρόφων του κατὰ παραγγελίαν τῆς κυρίας Δυχαμέλ καὶ τοῦ συμβολαιογράφου Παρρέν, διὰ ν' ἀναζητήσῃ μετὰ τῶν ἐρειπίων πράγματα τινὰ, τὰ ὁποῖα ἦτο ἀνάγκη νὰ εὑρεθῶν.

Ὁ κηπουρὸς ἐπράκυνθη ἀμέσως.

— Ἄ! τοῦ λόγου σου εἶσαι, κύριε Νοέλ; ὑπέλαβε. Ἄ., τὴν βέβαια θὰ ἔχη τὴν ἐπιτοσύνην τῆς κυρίας! Ὁρίστε, ἐμβᾶτε. . . Μὲ χρειάζεσθε ἐμένα τίποτε :

— Διόλου, ἀγαπητέ. Ἐἴς' ἐλεύθερος νὰ ξανακοιμηθῆς, διότι θὰ εἶσαι πολὺ κουρασμένος.

— Ἄλλο τίποτε. Δυὸ νύχτες ἄθνηος, τρεχάματα, ἀνησυχία! . . . Ὅταν τελειώσετε λοιπόν, δὲν ἔχω ἐγὼ νὰ ξυπνήσω. Τὸ κλειδί εἶν' ἐκεῖ ἐξῶ ἀπὸ τὸ παράθυρό μου.

Διαρκούντος τοῦ διαλόγου τούτου, εἰσῆλθον οἱ τρεῖς φίλοι εἰς τὴν αὐλήν, ἡ δὲ κηπουρὸς ἐκλείσει πάλιν τὴν κιγκλιδα, καὶ ἀποσύρας τὸ κλειδίον ἀπέθηκεν αὐτὸ ὅπου εἶπεν.

Ὁ Νοέλ, ἀφοῦ ἀνῆψε τὸν φανόν του, ἠρώτησε :

— Δὲν μοῦ λέγεις, πὲ παρακαλῶ, μήπως, ἦλθε ἀπόψε κανεὶς ἄλλος ἐδῶ, ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας;

— Κανεὶς, ἀπήντησε χασιμώμενος ὁ κηπουρὸς ἀπὸ τὰς τέσσαρας ἡ θύρα εἶνε κλειστή, καὶ τὸ κλειδί εἰς τὴν τσέπη μου.

— Καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Νοέλ.

Κ' ἐθεώρησε τοὺς συντρόφους του δι' ἤθους σημαίνοντος :

— Ἐγκαίρως ἤλθαμεν.

Ὁ κηπουρὸς εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸν οἰκίσκον του, ἐκλειδώθη, καὶ ἀπεκοιμήθη βαθεῖως μετὰ τινὰς στιγμᾶς. Οἱ δὲ νεήλδοις διέβησαν τὴν αὐλήν, ὅπου ἀνεδίδετο ἐτι ὁσμὴ νεοσβέστιων ἀνθρώπων, καὶ προχώρησαν εἰς τὸν κῆπον διὰ τῆς ἡμιπτύτου θολωτῆς παρόδου.

Ἡ σελήνη ἐπέλαμπε πλησιφαῖς τοὺς τοίχους τοῦ οικοδομήματος, σκότος δὲ καὶ φῶς

ἐναλλάξ διέτενον τὰς συστάδας τῶν δένδρων καὶ τὰς ζυγιοφυτείας τοῦ κήπου. Βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτει πανταχοῦ καὶ ἡμερία μονήρους μάλλον πεδιάδος ἢ χώρας κατωκημένης.

Ὁ Νοέλ καὶ οἱ σύντροφοί του ἐβῆσαν πρὸς τὸ τρέμον φῶς τοῦ φανοῦ, ὅτε θάρυθος ἰκανῶς δυνατὸς ἠκούσθη πρὸ αὐτῶν συγχρόνως δ' ἐνόμισαν ὅτι εἶδόν τινα φεύγοντα διὰ τοῦ σκότους. Ἐσταμάτησαν.

— Τί εἶν' αὐτό; ἐπιθύρουν ὁ Νοέλ.

Ἡκούσθη προσέτι τρίζουσα ἡ ἄμμος τῶν δεινροστουχιῶν, καὶ θροῦς ἀμυδρὸς διὰ τοῦ φυλλώματος, εἶτα δ' ἐπῆλθε καὶ πάλιν σιγὴ.

— Θὰ εἶνε κανεὶς γάτος τῆς γειτονίας, εἶπεν ὁ ὁδοστάτης, καὶ ἦλθε νὰ ἰδῆ μήπως εὐρη τίποτε νὰ φάγῃ, μέσα εἰς τὰ εἰρηκτὰ.

— Γάτος ἢ ἄλλο τίποτε, ἀπήντησεν ὁ ἀσπαλακοθήρας, καλὸ εἶνε μοῦ φαίνεται νὰ καθαιρισθῇ τὸ πράγμα.

Ὁ Νοέλ ἐφαίνετο συμμεριζόμενος τὴν γνώμην αὐτῆν ἀλλ' οἱ τρεῖς ἄνδρες, ὡς γνωρίζομεν, ἦσαν κατάφορτοι, ἡ δὲ θέσις αὐτῶν δὲν ἐπέτρεπε καταδιελθῆν ἐν τῇ σκάτῃ.

— Ἄς προχωρήσωμεν, εἶπεν ὁ Νοέλ, εἴμεθα ἀρκετοί, δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ μᾶς προσβάλῃ.

Προέβησαν οὕτω βήματά τινὰ, ἐνῶ δ' ἐφθάνον εἰς τὴν μικρὰν θύραν, οἱ πόδες των προσώχθησαν εἰς κλίμακα φράσσουσαν τὸν δρόμον, ἧτις ἐφαίνετο κατεσπευσμένως ἐκεῖ ριφθεῖσα.

— Ὄ, ὦ! ἐπιθύρουν ὁ ἀσπαλακοθήρας, θαρῶ πῶς ἐμυρίστηκαν κ' ἄλλοι τῆς πεντακόσιαις.

— Σὲ γελαίει καὶ πάλιν ἡ μύτη σου, Γιάννη, ἀπήντησεν ὁ Γριβί. Τὴν σκάλα θὰ τὴν ἐλησμένησαν ἐκεῖνοι ποῦ ἐσθυσαν τὴ φωτιά.

— Δὲν ἦτον ὁμοῦ αὐτοῦ τὸ πρῶν, παρετήρησεν ὁ Νοέλ. Ἐπειτα χρειάζονται τρεῖς, δεμέναι ἢ μία εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἄλλης, διὰ νὰ φθάσῃ ἕως τὸ κιβώτιον. Δὲν εἶνε τίποτε. Ἄς κутτάξωμεν τὸ ἔργον μας.

Ἀπομακρύναντες δὲ τὴν κλίμακα εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οικοδομῆς.

Πάντα ἐν αὐτῷ ἦσαν σκότος καὶ χάος. Ὁ φανὸς μόλις ἐφώτιζε τὰ ἐγγύτερα τῶν συντριμμάτων, λίθους πυρικαύστους, τεμάχια κονιαμάτων καὶ μελανὰς δοκούς, ἐνῶ ἀκτὶς τῆς σελήνης, διολισθαίνουσα διὰ τῶν χαϊνόντων παραθύρων, προέχεε που καὶ που τὸ ἄχρον αὐτῆς φῶς. Ἡ στιγμὴ δὲν ἦτο βεβαίως ἀρμολία, ὅπως γίνωσιν αἱ δέουσαι παρατηρήσεις καὶ ληφθῶσι τὰ πρόσφορα μέτρα.

Ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ νεαρὸς μηχανικὸς εἶχε παρατηρήσει ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον τὴν προτεραιαν καὶ εἶχεν ἤδη ὀρίσει τὸ σχέδιον, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἰπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου τὸ κιβώτιον ἦτο ἐνταίχισμένον, εὕρισκτο φεγγίτης, οὐτινος ἡ τοιχοδομὴ ἐφαίνετο ἐτι στερεὰ, ἐξ αὐτοῦ

δὲ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ὠφελήθῃ ὁ Νοέλ πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Προσεκάλεσεν ἐπομένως τοὺς συντρόφους του ν' ἀποθέσῃ κατὰ γῆς τὰ σκεῦη των, καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ἄλλην περαιτέρω ἐξήγησιν προέβη εἰς τὸ ἔργον μετὰ δραστηριότητος ἀνθρώπου πλήρη ἔχοντος πεποιθήσιν εἰς ἑαυτόν.

Λαβῶν λίθον ἐκ τῶν ἐρειπίων προσέδεσεν αὐτόν εἰς τὸ ἄκρον τολύπης λεπτοῦ καὶ στερεοῦ θώμιγγος, ἃν εἶχε φέρει μαζύ του. Ὁ λίθος αὐτὸς ἐσφενδονίσθη ἐπιθετικῶς πρὸς τὸν φεγγίτην, διέβη αὐτόν κ' ἐπέσεν ἀντίπεραν ἐντὸς τοῦ κήπου, ἀνελίσσων συναμα τὴν τολύπην. Τότε ὁ Νοέλ ἔδεσεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τὸ χονδρὸν σχοινίον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ὁδοστάτην :

— Πήγαίνε εἰς τὸν κῆπον, καὶ σῦρε σιγὰ σιγὰ τὸν σπάγκον ὅταν φθάσῃς εἰς τὸ σχοινί, μὲ φωνάζεις.

Ὁ Γριβί ἐσπευσε νὰ ὑπακούσῃ μετὰ μικρὸν δὲ ἀνείλιθῃ τὸ κομβωτὸν σχοινίον ἀναβαίνων πρὸς τὸν φεγγίτην, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἐπιχειρήμα καλῶς εἶχεν ἐπινοηθῆ καὶ εὐκόλως ἐξετελείετο.

Ὁ Νοέλ καὶ ὁ ἀσπαλακοθήρας, μέινοντες μόνοι, προσεῖχον μὴ παρεμβληθῆ ἐμπόδιόν τι καὶ διακόψῃ τὸ ἔργον. Σιγῶντες, ἐνόμισαν πολλὰς ὅτι διέκρινον ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς ὑποκώφους ψιθυρισμοὺς καὶ ἐλαφρὰ βήματα, ἀκούόμενα ὅτι μὲν ἐξῶ ὅτε δὲ κ' ἐντὸς τῆς οικοδομῆς. Οὐδόλωις ὁμοῦ ἀνησύχησαν κ' ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον αὐτῶν.

Ἰσοῦτον καλῶς εἶχον ληφθῆ τὰ μέτρα, ὥστε οἱ συνδυασμοὶ τοῦ Νοέλ ἐπέτυχον ἐντελῶς. Ἐὸ σχοινίον ἀνείλιθῃ σχεδὸν ὀλόκληρον, φωνὴ δὲ ἀπὸ τοῦ κήπου ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Γριβί ἐκράτει τὸ ἄλλο ἄκρον.

— Μεῖν' ἐδῶ Γιάννη, εἶπεν ὁ Νοέλ, κατερχόμενος τῶν ἐρειπίων, ἀλλ' ἔχε τὰ μάτια σου.

Κ' ἔδραμεν εἰς τὸν κῆπον, ὅπου τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁδοστάτου ἔδεσε στερεῶς τὸ σχοινίον περὶ τὸν κορμὸν δένδρου κ' ἐστερέωσεν αὐτὸ διὰ δεσμῶν πολυπλόκων.

Κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐνόμισεν ὅτι καὶ πάλιν ἤκουεν ἐντὸς τῆς καείσης οἰκίας τοὺς ἀορίστους ἐκείνους κρότους, οἵτινες εἶχον ἐλκύσει τὴν προσοχὴν του. Ἐφαίνετο ὅτι ὄντα ἀόρατα περιεφέροντο κύκλω του, συνομιλοῦντα ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Μάστιν ὁμοῦ ὑψωσε τὸν φανόν του, ἵνα ἰδῆ πόθεν ἤρχετο ὁ θόρυβος ἐκείνος πανταχοῦ κύκλω σκότος βαθύτατον, μόνον δὲ ὑψηλὰ ἐφώτιζε που τὸ σεληναιὸν φέγγος τὰ λείψανα τῶν ἀπηνθρακωμένων δοκῶν.

Ὁ Νοέλ καὶ ὁ ὁδοστάτης ἐπανῆλθον ταχέως ὁ δὲ νέος μηχανοποιὸς ἐφαίνετο φαειρότατος.

— Τώρα, εἶπε, τὸ κυριώτερον ἔγινε, καὶ εἶ-

μεθα βέβαιοι ότι θα επιτύχωμεν. Ἐγὼ θ' ἀναρριχηθῶ ἐκεῖ ἔπάνω διὰ τοῦ σχοινοῦ καὶ εἰς ὀλίγας στιγμὰς θὰ μάθωμεν τί ἔχει μέσα του τὸ περίφημον αὐτὸ κιβώτιον.

Ἐνῶ δὲ οὕτως ἐλάλει, περιβάλλετο τὴν ἐκτελαμῶνων καὶ ἀγλίστρων αὐσκουήν, ἣν μεταχειρίζονται οἱ στεγασταί, ὅπως ἀναβαίνουσι, διὰ κομβωτῶν σχοινίων, ἐπὶ τῶν οἰκιῶν.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, κύριε Νοέλ, εἶπε δειλῶς ὁ ἀσπαλακοθήρας, δὲν εἶνε φρόνιμον ν' ἀναβῆ κανεὶς ἐκεῖ ἔπάνω. Ὁ τοῖχος αὐτὸς εἶνε φεγγυμένος ἀπὸ τῆ φωτιά· κυττάξτε 'κεῖ, ἡ πέτρα τοῦ φεγγίτου τρίβεται ἀπὸ τὸ σχοινί!

— Αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ Γιάννης ἔχει δίκαιον, προσέθηκεν ὁ ὀδοστάτης· κ' ἐμένα μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει λόγον νὰ κινδυνεύσετε τὴν ζωὴν σας, διὰ νὰ σώσετε ξένα χρήματα.

— Τί; δειλοὶ ἐγείνετε; ἀπήντησε γελῶν ὁ Νοέλ. Ἐν μόνον πρᾶγμα μ' ἀνησυχεῖ: Εἰς ποῖαν μορφήν θὰ εὐρὴν τὰς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκα. Ἄν ἦνε εἰς χαρτονομίσματα, χωροῦν εὐκόλως εἰς τὰ θυλάκιά μου· ἂν ἦνε εἰς χρυσόν, θὰ ἦνε δυσκολώτερον νὰ τὰς μεταφέρωμεν, . . . ἀλλ' ἴσως τὸ κατορθώσωμεν· ἂν ὅμως ἦνε εἰς τάλληρα, ἀλλοίμονον, τί θὰ γείνω!

Ἡ φαιδρότης του ἦτο τόσον μεταδοτικὴ, ὥστε καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ ὀδοστάτης διερράγησαν εἰς γέλωτα, ὁ δὲ γέλως τῶν ἐπανελήθη ἐκ τοῦ βόθρου τῶν ἐρειπίων, οὕτως ὥστε οὐδεὶς ἀπελείπετο δισταγμῶς. Διεκόπησαν ἐν' ἀκούσασιν, ἀλλ' ὁ κρότος εἶχεν ἤδη παύσει.

— Εἶνε ἡ ἡχώ, εἶπεν ἀμερίμως ὁ Νοέλ.

Ἀφοῦ δ' ἐπέσθησαν, οὐραντες πάντες ἰσχυρῶς τὸ σχοινίον, ὅτι ἦτο στερεῶς προσδεδαμένον, ὁ Νοέλ ἔβηκεν εἰς τὴν ζώνην του ἐργαλεῖα τινὰ, ὃν ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀνάγκην, καὶ ἀνήρτησε τὸν φανὸν ἀπὸ τοῦ βραχίονός του· εἶτα δέ, ἀφοῦ ἔδωκε τὰς τελευταίας του παραγγελίας εἰς τοὺς συντρόφους του, ἀνερριχήθη τὸ σχοινίον, διὰ τῶν ἀγλίστρων ἅτινα ἔφερεν ἡ συσκευή του.

Ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ ὀδοστάτης παρηκολούθησαν αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματός μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας· τὸ σχοινίον ἐταλαντεύετο, ὅσον καὶ ἂν προσεπάθουν νὰ τὸ κρατῶσι τεταμένον, ἐκάστη δὲ ταλάντευσις αὐτοῦ ἀπέσκα τοῦ τοίχου λιθάρια καὶ χάλικας. Ἀλλ' ὁ Νοέλ δὲν ἐταράττετο καὶ ἀνέβαινε ἀπορῶντος μετ' ὀλίγον δ' ἐφάνη ὡς φωτεινὸν τι σημεῖον διαστίζον ἐν ὑφεί τὰ σκότη.

Ἡ ἀνάβασις οὐχ ἦττον ἠξανε παρατεινομένη τοὺς φόβους τῶν δύο φίλων, ὅτε τέλος ἔπαυσαν οἱ κλονισμοὶ τοῦ σχοινοῦ, καὶ φανή τις, οἰοεὶ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνουσα, ἠκούσθη λέγουσα θριαμβικῶς:

— Ἐφθασα!

Ἀληθῶς δὲ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γριβέ, ἀνατεί-

ναντες τὴν κεφαλὴν, εἶδον τὸν Νοέλ ἀκίνητον κ' ἐργαζόμενον ἤδη ν' ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον.

Ἡ νέα αὐτῆ ἐργασία ἐφάνη παρέχουσα τινὰς δυσκολίας. Ἡ πυρκαϊὰ εἶχε βεβαίως βλάψει τὸν μηχανισμόν, διότι τὸ κλεῖδρον ἀνθίστατο. Ἐκρήτησε τότε τὸ σφυρίον, ἐτριξεν ἡ λαβὴ, καὶ τέλος πάταγος, ὡσεὶ θραυσμένου ἐλατηρίου, ἠκούσθη, καὶ ἡ θυρὶς τοῦ κιβωτίου ἐστράφη τρίζουσα ἐπὶ τῶν στροφίγων τῆς.

Κάτω ἐν τῷ σκότει ὁ Ἰωάννης ἔλεγε φαιδρῶς:

— Πάει καλὰ. Τώρα ὅπου καὶ εἶνε ὁ καταιβῆ.

Ὁ Νοέλ ἐφαίνετο ἐρευνῶν ἐν τῷ κιβωτίῳ, ὅπερ μετὰ τοιοῦτου κόπου εἶχεν ἀνοίξει. Ἀίφνης ὅμως ἔβαλε κραυγὴν δυσαρρεσκείας καὶ ὀργῆς.

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ κατηραμένον κιβώτιον εἶνε ἄδειον! δὲν ἔχει τίποτε!

— Ἄδειον! εἶσθε βέβαιοι; ἠρώτησεν ὁ ἀσπαλακοθήρας. Κυττάξτε ἀκόμη. . . λέγουν πῶς τὰ χαρτονομίσματα δὲν πιάνουν τόπο.

— Στὴν ὀργὴν! οὐτε χαρτονομίσματα ἔχει, οὐτε χρυσόν, οὐτε ἀργυρον, οὐτε τίποτε. Ἐνα μικρὸν χαρτοφυλάκιον εὐρίσκω μόνον, τὸ ὁποῖον περιέχει φαίνεται ἐγγράφα.

— Πάρτετο κι' αὐτό, κύριε Νοέλ. Τὸ δίδομεν ὅπου ἀνήκει.

Ὁ διάλογος οὗτος ὁ μεγαλοφώνως γινόμενος, διεκόπη αἰφνιδίως.

Γνωστόν, ὅτι ἐπὶ τεταμένου σχοινοῦ, ὅσον μακρὸν καὶ ἂν εἶνε, οἱ κατὰ τὸ ἐν αὐτοῦ ἄκρον γινόμενοι κλονισμοὶ μεταδίδονται ἀκριβῶς εἰς τὸ ἕτερον. Ὁ Νοέλ λοιπὸν, ἐνῶ ἦτο ἀνηρτημένος εἰς ὑψος ἐξήκοντα ποδῶν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, ἤσθθη ὅτι κατὰ συνέβαινε ἐπὶ τοῦ σχοινοῦ ἐν τῷ κήπι· τοσοῦτον δὲ συνεχεῖς ἦσαν οἱ κλονισμοὶ του, ὥστε πρόδηλον ἦτο ὅτι προσεπάθει τις νὰ τὸ λύσῃ ἢ νὰ τὸ κόψῃ. Ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Γριβέ, ὅτινες ἐκράτουν τὸ ἄλλο ἄκρον, παρετήρησαν καὶ αὐτοὶ τὴν παραδόξον ἐκείνην κίνησιν, καὶ ἤρχιζον ἀνησυχῶντες, ὅτε ὁ Νοέλ ἐκράυγασε:

— Γρήγορα, φίλοι μου! Κάποιος προσεπάθει εἰς τὸν κήπον νὰ κόψῃ τὸ σχοινί. Ἄς τρέξῃ εἰς ἀπὸ σᾶς, εἰδεμὴ ἐχάθῃ!

Ὁ ὀδοστάτης ὤρμησεν εὐθύς κάτω τῶν ἐρειπίων· ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ σκότους προσέκοπτε κατὰ μυρίων ἐμποδίων κ' ἐδυσκολεύετο νὰ εὐρῇ τὴν θύραν. Ἐν τούτοις ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐφάνει ἐντόνως, πολὺ ἐντονώτερον τῆς νυκτὸς καὶ ἀταράχου φύσεώς του.

— Καταιβᾶ, κύριε Νοέλ, καταιβᾶ γρήγορα! Ἄφησε τὰ ἀγλίστρια! Γλύστρησε! δὲν ἔχεις καιρὸ, καταιβᾶ! Ἐλα... γρήγορα!

— Ὁ Νοέλ ἐνδεὲς τὸν κίνδυνον, κ' ἔσπευσε ν' ἀκούτῃ τὴν συμβουλὴν. Ἀποβαλὼν πολλὰ

πράγματα, στενοχωροῦντα τὰς κινήσεις του, ὠλισθήσεν ἐπὶ τοῦ σχοινοῦ. Χάρις δὲ εἰς τὴν βόμην αὐτοῦ καὶ τὴν γυμναστικὴν του ἐπιτηδειότητα, ἐφαίνετο ὅτι μετὰ ἐν λεπτόν ἤθελε φθάσει εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ὁ ἀσπαλακοθήρας ἐνηκολούθει ἐνθαρρύνων αὐτὸν διὰ τῆς φωνῆς.

Ὁ Γριβέ ἐν τοσοῦτῳ εἶχε κατορθώσει ν' ἀνεύρῃ τὴν θύραν καὶ ὤρμησεν εἰς τὸν κήπον, ἐν ἐφώτιζεν ἡ σελήνη. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ πλησιάσῃ σιωπηλῶς εἰς τὸ δένδρον, ὅπου ἦτο δεδεμένον τὸ σχοινίον, ἵνα καταλάβῃ ἐπ' αὐτοφῶρῳ τοὺς κακοποιούς, ἐφώνησε μακρόθεν:

— Κακοῦργοι! λησταί! Τί κάμνετε αὐτοῦ! Αὐτὸ εἶνε δολοφονία!

Τῶν ἀκαίρων δὲ τούτων ὕβρων ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν, ὅτι ὁ ὀδοστάτης, φθὰς ὑπὸ τὸ δένδρον οὐδένα εἶδε, ἤκουσε δὲ μόνον βήματα ἡρομαῖα φεύγοντα πρὸς τὴν ζυγοφυτείαν.

Ὁ Γριβέ ἐνόμιζεν ὅτι ἐφθασεν ἐγκαίρως, ἵνα προλάβῃ τὴν καταστροφὴν· ἐνῶ δὲ ἤτοιμαζέτο νὰ τραπῇ εἰς καταδιώξιν τοῦ φυγάδος, πάταγος αἰφνιδίως ἐπέπλησεν αὐτὸν φρίκης. Τὸ σχοινίον, ὅπερ εἶχεν ἤδη κοπῆ κατὰ τὸ πλεῖστον ὅτ' ἐπεφάνη ὁ ὀδοστάτης, ἐβράγη αἰφνης, καὶ παρασυρόμενον ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ Νοέλ ἀνελήθη συρίζον εἰς τὸν ἄερα. Οἱ κόμβοι του ἠκούοντο προστριβόμενοι ἐπὶ τῶν πυρκαϊούτων λίθων, ὅτινες ἐτίθεντο εἰς θύματα, συγχρόνως δὲ κραυγαὶ ἠκούσθησαν ἐνδοθεν τῶν ἐρειπίων.

Ὁ Γριβέ, ὡς φανταζέται τις, δὲν ἐσκέφθη πλέον νὰ καταδιώξῃ τὸν ὑποτιθέμενον ἐργάτην τῆς συμφορᾶς αὐτῆς, κ' ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τῶν φίλων του· ἀλλ' ἤδη κίνδυνος δὲν ἦτο πλέον τοσοῦτον τρομερὸς ὅσον τὸν ὑπέθετε, κατ' ἐκείνην τοῦλάχιστον στιγμὴν.

Ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ὁ τοῖχος εἶχε βραχὴν πολλαχού ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός. Ἐνῶ δὲ τὸ σχοινίον κοπὴν ἀπεσείρετο μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, ἐνεπλάκη ταχέως εἰς τινὰ τῶν βωγμῶν ἐκείνων, κ' ἐφθαιρεν αὐτὴν ὡς πρῶτον διὰ τῶν κόμβων του. Οὕτω κατ' ἀρχὰς μὲν κατέστη πως βραδυτέρα ἡ κίνησις, εἶτα δὲ κόμβος χονδρότερος τῶν ἄλλων ἀνέκοφεν αὐτὴν ἐντελῶς. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ὁ Νοέλ εὐρίσκετο ἐτι αἰωρούμενος εἰς ὑψος τριάκοντα ποδῶν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, καὶ ὁ ἐλάχιστος κλονισμὸς ἠδύνατο νὰ παρασύρῃ τὸν σωτήριον κόμβον.

Ὁ Γριβέ δὲν εἶχεν ἀκριβῆ συνειδήσιν τοῦ ἀκροσφαλοῦς τῶν πραγμάτων. Ἐβλεπε μόνον ὅτι ὁ φανὸς εἶχε μείνει ἀκίνητος καὶ τὸ σχοινίον δὲν κατέβαινε πλέον, ἀνησυχεὶ ὅμως πάντοτε, κ' ἐφώνησε.

— Τί νὰ κάμωμεν τώρα;

— Τὴν προσευχὴ μας γιὰ τὸν καλὸ φίλο μας, τὸν κ. Νοέλ, ἐπιθύρσει πενθίμως ὁ Ἰωάννης. Μόνον ὁ θεὸς ἔμπορεῖ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπ' ἐκεῖ. . .

Πρόσεχε, κύριε Νοέλ, προσέθηκε μεγαλοφώνως. θαρῶ πῶς ὁ κόμπος ἄρχισε νὰ φεύγῃ.

— Δὲν ἔμπορᾶ πλέον νὰ βασταχθῶ, ἀπήντησεν ὁ νέος διὰ φωνῆς σθενυμένης. Τὰ χέρια μου εἶνε κατασχισμένα.

— Κράτει ἀκόμη ὀλίγο... πάμε νὰ φέρωμε σκάλα.

— Ἀδύνατον! δὲν ἔχω δύναμιν!

— Καταιβᾶ λοιπὸν... σιγά... σιγά...

— Ὁ θεὸς βοηθός! ἐπιθύρσει ὁ Νοέλ.

Καὶ ὠλισθήσεν πάλιν πρὸς τὰ κάτω.

Ἀλλ' ὁ ἀσπαλακοθήρας εἶχε δίκαιον φοβούμενος τὴν ἀπόπειραν ταύτην, καὶ ἡ ἐπιλοῦσα καταστροφὴ ὑπῆρξε φοβερά.

Τὸ σχοινίον ἐνέδωκεν αἰφνης διὰ μιᾶς καὶ ἀπεσῆρθη βιαίως, παρασύρον ἐν μέρος τοῦ τοίχου. Διὰ τοῦ ἀνοιχθέντος χάσματος εἰσῆλθε τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἀλλὰ συνεσκοτίσθη πέραντα ὑπὸ νέφους πυκνοῦ κοινοῦ. Ἡκούσθη συγχρόνως πάταγος ὑπόκωφος, γόοι ἀνεμίχθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ σωρὸς λίθων, ξύλων καὶ κωνιαμάτων κατεκρημνίσθη ἐπὶ τῆς θέσεως, ὅπου εὐρίσκοντο ὁ Νοέλ καὶ ὁ Ἰωάννης. Καὶ ὁ ὀδοστάτης αὐτὸς παρσύρθη ὑπὸ τῆς καταπτώσεως καὶ ἀνατραπέσις ἐβρίβθη εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων. Ἐπὶ τινὰς ἐτι στιγμὰς ἐξηκολούθησεν ὁ τοῖχος κρημνιζόμενος, κ' ἐφαίνετο ὅτι ἐμελλεν ὀλοκληρῶς νὰ καταπέσῃ. Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἔπαυσεν ὁ πάταγος, τὸ νέφος διελύθη, κ' ἐκτὸς εὐρέος ρήγματος ἀνοιγέντος ὑπὸ τὸν φεγγίτην, ἡ θεὰ τοῦ τοίχου εἰμεινεν οἶα καὶ πρότερον.

Ὁ Γριβέ, καίτοι πλήρης μωλώπων, οὐδεμίαν εἶχε σπουδαίαν πληγὴν. Συνελθὼν μετ' ὀλίγον ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς πτώσεως ζάλης, ἀνηγήρθη ἐν μέσῳ τοῦ σκότους κ' ἐφώνησεν ἐναγωνίως:

— Κύριε Νοέλ! Γιάννη! φίλοι μου! δι' ὄνομα θεοῦ, . . . ποῦ εἶσθε;

Οἰμωγὴ ἀσθενῆς ὡς ἐπιθανάτιος βόγγος ἠκούσθη.

— Ποῦ εἶσθε; ποῦ; ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ ὀδοστάτης, προσπαθὼν ν' ἀναρριχηθῇ τὸν σωρὸν τῶν συντριμμάτων.

Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀπάντησιν, σιγὴ δὲ νεκρικὴ ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ πυρκαϊούτου οἰκοδομήματος.

(Ἐπεται συνέχεια).

Τὰ σφάλματα τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ὁμοιάζουσι πρὸς τὴν κακὴν πορείαν τῶν ὠρολογίων, ἥτις μόνον ἐν ἄτομον παραβλάπτει. Τὰ σφάλματα ὅμως τῶν ἐπισήμων πρὸς τὰ λάθη τῶν μεγάλων ὠρολογίων, ἅτινα ἀποπλανῶσι πολλοὺς.

ΔΥΟ ΛΗΣΜΟΝΗΘΕΝΤΕΣ

(Συνέχεια και τέλος· βλ. προηγούμενον φύλλον.)

Τὰ προνόμια, ὑπὲρ ὧν ἐδοῦλευσεν ἡ Ἀθηναία ὀδάλισκῃ ἐν τῇ γυναικικῶν τῶν σουλτάνου, διετηρήθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τουρκοκρατίας. Ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἔπεσε θῦμα καὶ ὁ Μιχαὴλ Αἰμπωναὶς μετὰ ἀπόδοσιν ὀλίγων δεκαετηρίδων.

Ὁ Μιχαὴλ Αἰμπωναὶς ἀνήκειν εἰς ἐντιμὸν καὶ εὖπορον οἶκον τῶν Ἀθηνῶν. Παιδευθεὶς δὲ τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις τὰ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου διδασκόμενα γράμματα, ἐστάλην ἔπειτα ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰκοσαέτης τὴν ἡλικίαν εἰς τοὺς Παρισίους τῶν τότε χρόνων, τὴν Βενετίαν, ὅπως συμπληρώσῃ τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς αὐτοῦ γνώσεις καὶ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς, οἵτινες ἀπετέλουν ἐκλεκτὴν καὶ πολυάριθμον ἀποικίαν ἐν τῇ θαλασσοκράτορι πόλει. Ταχέως δὲ κατώρθωσε νὰ διακριθῇ καὶ ἀγαπηθῇ παρὰ τῶν μελῶν τῆς ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῆς ἀδελφότητος, οὕτως ὥστε καὶ εἰς ἐπιστάτην αὐτῆς βλέπομεν αὐτὸν προχειρισθέντα διὰ τὸ ἔτος 1661. Ἐν τῷ ἀξιώματι δὲ τούτῳ ἠδυνήθη νάναπτύξῃ τὴν περικοσμοῦσαν αὐτὸν ἐλεημοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν καὶ πολλὰ κατώρθωσε νὰ πράξῃ ἀγαθὰ εἰς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἢ χάριν ἐμπορίας μεταβαίνοντας εἰς Βενετίαν ἀπόρους ὁμογενεῖς. Ἐπιστρέψας δ' εἰς Ἀθήνας τῷ 1663, διέτριψεν ἔκτοτε αὐτόθι, νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα ἑνὸς τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως, τοῦ Ἰωάννου Μπενιζέλου.

Ὁ Αἰμπωναὶς, ζήσας ἐν τῇ ξένῃ καὶ ἱκανῶς μορφωθείς, ἀνήκων δ' εἰς ἕνα τῶν ἐγκρίτων οἰκῶν τῆς πόλεως καὶ συνδεθεὶς διὰ κηδεστίας μετὰ μίαν τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τῶν Ἀθηνῶν, βαρυθύμως εἶδλεπε τὴν πόλιν δουλεύουσαν εἰς τοὺς Ἀγαρηνοὺς. Ἡ ψυχὴ του ἤλγει, ὅτε εἶδλεπε καὶ αὐτὰ τὰ προνόμια, ἅτινα εἶχον χορηγηθῆ εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ, προκαρτήσαντος τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κισλάρ-ἀγά, καταπατούμενα ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπιτρόπων τοῦ ἀρχιεποῦ. Ὅτε λοιπὸν οἱ Ἀθηναῖοι, βαρυνθέντες τὰς καταχρήσεις τῶν Τούρκων ἀρχόντων, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πρεσβείαν, πρῶτος ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν προεστώτων ὡς ἀπεσταλμένος ὁ Μιχαὴλ.

Ἡ πρεσβεία τῶν Ἀθηναίων ἐξήγειρε τὸ διάφορον καὶ τὴν περιέργειαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Τούρκων. Ἐν συγχρόνῳ στιχοργῆματι περισταίνεται ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων ἀφηγουμένη ὡς ἐξῆς τὴν εὐμένειαν, μεθ' ἧς ἐγίνοντο πάντοτε ἀποδεκτοὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεποῦ οἱ Ἀθηναῖοι:

Διατὶ εἶν' κριτῆς ποῦ κυβερᾷ μὲ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τοὺς βαγιάδαις ἀγαπᾷ, μὰ πλεῖα τοὺς Ἀθηναίους,

τὰ τιμημένα τέκνα μου, καὶ γέροντες καὶ νέους· ὅσαις φοραῖς ἐφαίνονταν μπροστά του οἱ Ἀθηναῖοι, π' ἔλα τὰ γένη καὶ φυλαῖς εἰδείκασιν ὠραῖα· εἴκοσι ποῦ νὰ ἐστέκασιν ἐφαίνονταν σαράντα, μὲ παλαιὰ φορέματα, καθὼς τὰ ἐφέρναν πάντα, καὶ μὲ τὰ σκιάδια τὰ ψηλὰ ποῦ εἶχαν ἔς τὸ κεφάλι, στολίζοντας τοὺς τὸ κορμὶ μὲ δόξαν τοὺς μεγάλη· καὶ μέρος διὰ τὴν εὐμορφίαν, μέρος διὰ τὴν σοφίαν καὶ διὰ τὴν εὐπρέπειαν καὶ διὰ τὴν εὐγενεῖαν, ἂν ἴσαν ἐμπρὸς εἰς τὸν κριτὴν χιλιάδες νὰ κροῦσι, τοὺς Ἀθηναίους ἔκραζε νὰ σώσουν νὰ του εἰποῦσι ἂν εἶχαι παράπονα, νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ καὶ κείνων ποῦ τοὺς τυραννοῦν θάνατον νὰ τοὺς δώσῃ.

Ὁ Αἰμπωναὶς παρουσιάσθη λοιπὸν εὐθαρσῆς πρὸ τοῦ κισλάρ-ἀγά καὶ μετὰ παρηρησίας διεηγήθη αὐτῷ τὰς πιέσεις ἃς ὑφίσταντο οἱ Ἀθηναῖοι, τὰ νέα βάρη, τὰς παραβιάσεις τῶν σουλτανικῶν προνομίων τῆς πόλεως. Τυχὸν δὲ τοῦ ποδομένου, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, φέρων ἐπεικειὲς διαταγὰς τοῦ ἀρχιεποῦ, ἐξασφαλιζούσας τὴν ἐλάφρυνσιν ἀπὸ τῶν δεινῶν. Ἄλλ' ἢ εὐθαρσῆς ἐπέτελλε τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ κατέστησε τὸν Αἰμπωναὶν μισθὸν εἰς τοὺς Τούρκους τῶν Ἀθηνῶν, οἵτινες ἐστεροῦντο, ἕνεκα τῆς αὐστηρῆς ἐπεμβάσεως τοῦ ἀρχιεποῦ, τῶν ἐκ τῆς πλεονεξίας κερδῶν. Ἐμελείτων λοιπὸν νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν καὶ ἐστασίαζον, νομίζοντας, ὅτι θὰ κάμψωσι τὴν γνώμην τοῦ εὐγενοῦς τῶν Ἀθηναίων προστάτου. Ἄλλ' ὁ Αἰμπωναὶς οὐ μόνον ἔμενεν ἀκαμπτος, ἀλλὰ καὶ, πάλιν μεταβάς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, παρέστη ἐκ νέου πρὸ τοῦ εὐνοῦχου, καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὸν στιχοργόν:

... αὐθέντη μου, κεφάλι δοξασιμένο, βασιλικὰ καὶ φρόνιμο καὶ πολυχρονιμένο, τινὰς δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὰ προστάγματά σου μὴδ' ἐπροσκύνησε ποτὲ χοντζέτια τὰ δικά σου. Μὰ ἂν εἶν' καὶ ἔς τὰς ἀπόφασες πρέπει τῶν αὐθεν- [τάδων]

ὑπακοῆ, καὶ φύλαξις ἔς τὸ δίκρο τῶν βαγιάδων. Δόσε μου βοῦλλα καὶ ἀνθρωπὸν βασιλικὸν νὰ κίμης καθένας του νὰ ὑποταθῇ, καὶ, ἂν δὲν γενῇ, νὰ δρῆμης μὲ τὸ σπαθὶ τὸ φλογερὸ νὰ κόψῃς τὰ κεφάλια καὶ νὰ τοὺς κόμης τέσσαρα κομμάτια ἄν βοῦβάλια.

Ὁ ἀρχιεποῦχος πεισθεὶς ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ εἰς τὰς Ἀθήνας τζαούσην μετ' αὐστηρῶν διαταγῶν, ὅπως δραστηρίως ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν ἀξιώσεων τοῦ Αἰμπωναὶ καὶ τῶν προνομίων τῶν Ἀθηναίων. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν μαγίαν τῶν ἐχθρῶν, οὗς ἀγέρωχος προσέβλεπε μετὰ τὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστροφὴν ὁ Αἰμπωναὶς, συμπεριπατῶν μετὰ τοῦ τζαούση εἰς δῆλωσιν τοῦ θριάμβου τοῦ δικαίου κατὰ τῆς ἀδικίας. Ἄλλ' ἢ ὁργῆ τῶν ἐπαξίως τιμωρουμένων καὶ περιστελλομένων εἶχε κορυφωθῆ εἰς τὸ ἔπακρον, καὶ ἐκαιροφυλάκτου ἦδη, ὅπως ἐκδικηθῶσι κατ' αὐτοῦ.

Τῇ 23 Δεκεμβρίου 1678 ὁ Αἰμπωναὶς ἐξήχρητο ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ καθ' ἑμὲ μετὰ τοῦ τζαού-

ση, ὅτε οἱ ἔλλοχῶντες Ἀγαρηνοὶ ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτοῦ μακρινῶς. Διὰ μαχαίρων, διὰ ξιφῶν, διὰ λίθων πατάσσεται καὶ κόπτεται ὁ προστάτης τῶν Ἀθηναίων, καὶ καταμελιζέται ἀνηλεῶς οἱ μυελοὶ του χύνονται, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξορύσσονται. Ὑπῆρξεν ἀληθῆς μάρτυρος θάνατος ὁ τοῦ Αἰμπωναὶ κατὰ τὴν προπαρραμονὴν ἐκείνην τῶν Χριστουγέννων, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ ἐκκλησία ἑορτάζει τὴν μνήμην τῶν ἐν Κρήτῃ δέκα μαρτύρων.

Ὁ φόνος τοῦ Αἰμπωναὶ, ἄγοντος περίπου τὸ ἐξηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας, κατέλιπεν οὐ μόνον τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἄπασαν. Καὶ αὐτὸς ὁ Ὀθωμανὸς διοικητῆς κατελήφθη ὑπ' ὀργῆς ἐπὶ τῷ ἀπανθρώπῳ θανάτῳ τοῦ φιλοπάτριδος πολίτου. Καὶ ἡ μὲντιμωρία τῶν ἐνόχων δὲν ἦτο εὐχερῆς, καθότι οἱ Τούρκοι τῆς πόλεως εἶχον ἐπιπέσει κατὰ τοῦ Αἰμπωναὶ συσσωματωμένοι, τοῦ' ὅπερ καθίστανε τὸν ἔλαχρον δυσκολώτερον καὶ τὴν ποιήν ἐπικινδυνότεραν διὰ τὸν τολμηρὸν τιμωρόν. Ἄλλ' οἱ Ἀθηναῖοι, ὧν τὸ φρόνημα εἶχε μεγάλως ὑψώσει ἡ παρηρησία καὶ ἐπιμονὴ τοῦ Αἰμπωναὶ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς πόλεως καὶ ἡ προστασία ἧς ἐτύγγανον χάριν αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐδαμῶς ἠνείχοντο νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ ἀγαθοῦ αὐτῶν καὶ θαρραλέου κηδεμόνος. Θλίβερόν, ἀλλὰ γενναῖα καὶ ἀποτελεσματικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις ἣν ἔλαβον οἱ γέροντες καὶ προεστώτες τῆς πόλεως, προσεξάρχοντος αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ φονευθέντος. Παραλαβόντες τὰς σάρκας καὶ τὰ ὀστά τοῦ Αἰμπωναὶ, ἐπλευσαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ παρέστησαν πρὸ τοῦ ἀρχιεποῦ. Ροεραὶ ἦσαν ἐνώπιον τοῦ κισλάρ-ἀγά αἱ κραυγαὶ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτῶν ἐπιδεικνυόντων τὰ ἰσπαραγμένα λείψανα τοῦ μάρτυρος. Ὁ στιχοργὸς παρέστησε τοὺς νεκροφόρους πρέσβεις λέγοντας εἰς τὸν κισλάρ-ἀγόν:

Ἄδικο ἄπάνω ἔς θδικὸ, αὐθέντη μας, ἐγείνη καὶ ἤλλαμε πρὸς τοῦ λόγου σου νὰ κίμης δικαιοσύνη· ἐσὺ, αὐθέντη καὶ κριτὰ, κεφάλι δοξασιμένο, στοχάσου τὸ κεφάλι του πῶς τῶχον σκορπισμένο, στοχάσ' ἐκεῖνον ποῦστειλες μαζί μὲ τὸν τζαούση, στοχάσου μὲ τὰ μάτια σου καλὰ νὰ τον ἰδοῦσι στοχάσου καὶ τὰ κόκκαλα ὅπουνε τσακισμένα, ἴδες καὶ τὰ κομμάτια του ἔς τὰ αἵματα βαμμένα!

Ἡ τιμωρία τῶν φονεῶν δὲν ἐβράδυνεν. Ὁ ἀρχιεποῦχος συγκληθεὶς διέταξε νὰ καταδιώξωσιν αὐτοὺς ἀμειλίχτως καὶ νὰ φέρωσιν αὐτοὺς δεσμίους εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ τινες μὲν αὐτῶν ἐφυλακίσθησαν, τινὲς δ' ἐξωρίσθησαν καὶ ἄλλοι ἔτυχον σκληροῦ θανάτου.

Ἡ πόλις δὲν ἐλησμονήσεν τὸν ὑπὲρ τῶν προνομίων αὐτῆς μαρτυρησάντα. Ἡ δὲ εἰδήσις τοῦ θανάτου αὐτοῦ συνεκίνησεν οὐχ ἦττον τοῦ ἄστεος τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἀθηναίους καὶ τὴν λοι-

πὴν αὐτόθι παροικίαν, ἦτις, γνωρίσασα πρὸ ἐτῶν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ζῶντος, ἐθρήνησεν αὐτὸν πικρότατα νεκρόν. Ὁ ἐφημέριος τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Γεωργίου Ἀντωνίου Μπουμπούλης ὁ Κρής ἐξέδωκεν ὀλίγα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἰμπωναὶ ἔτη, τῷ 1681, τὸν θρήνον τῆς περιφήμου πόλεως Ἀθήνης διὰ τὸν ἐπάδουρον καὶ πολυκλαυτοῦ θάνατον τοῦ πατριώτου καὶ πιστοτάτου αὐτῆς πολιτοῦ καὶ ἡσπατρίδου Μιχαὴλ Αἰμπωναὶ τοῦ ἀειμνήστου, ἀδικῶς καὶ ἀπηνῶς ὑπὲρ αὐτῆς φονευθέντος. Ἐν τῷ στιχοργῆματι τοῦ Κρητὸς ἱερέως, ἀφιερωνέντι εἰς τὸν ἐν Βενετίᾳ ἐγκριτον Ἀθηναῖον καὶ φίλον τοῦ Αἰμπωναὶ Μιχαὴλ τὸν Περσούλην, περισταίνεται αὐτῇ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν θρηνοῦσα τὸν προσφιλεῖ αὐτῆς υἱὸν διὰ στίχων, οἵτινες πολλὰκις ἐνέχουσι πάθος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀληθῆς ποιητικὸν κάλλος.

Καὶ ἡ Βασιλικὴ καὶ ὁ Αἰμπωναὶς ἀφιέρωσαν τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν καὶ ἐθυσίασαν ὑπὲρ τῆς εὐμερείας αὐτῆς τὸ σῶμα, ἡ μὲν ὑπὸ τὰς θωπείας ἰσχυροῦ τῶν Ὀθωμανῶν μονάρχου, ὁ δὲ ὑπὸ τὰς μαχαίρας ἀπίστων δολοφόνων. Ἐν μέσῳ δὲ τῶσων ἄλλων ὀνομάτων, δικαίως θὰ καθέξωσι θέσιν ὀφειλομένην εἰς τὴν φιλοπατρίαν αὐτῶν οἱ δύο λησμονηθέντες.

ΣΥΝΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΣΑΙΞΠΗΡ

ἦλιος καὶ ἔργα αὐτοῦ.

(Συνέχεια· βλ. προηγούμενον φύλλον.)

Ζωηρότατα περιγράφει ὡσαύτως ὁ ποιητῆς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὑπερηφάνου, ὑψηλόφρονος καὶ ἀκάμπτου πολεμιστοῦ Κοριόλανου, ὅστις ἔχων συναίσθησιν τῆς ἀξίας καὶ τῶν πράξεων, ἀπαξιοῖ νὰ περιποιηθῇ τὸν λαόν ἵνα γείνη ὑπατος.

«Τὸ φρόνημά του, λέγει ὁ Μενήσιος, εἶνε παρπολύ ὑψηλὸν διὰ τὸν κόσμον τοῦτον. Οὕτε τὸν Ποσειδῶνα ἤθελε κολακεῦσαι διὰ τὴν τρίαίναν του, οὕτε τὸν Δία διὰ τοὺς κεραυνούς του. Ἐχει τὴν καρδίαν ἐπὶ τῶν χειλέων· διτι διανοεῖται, τὸ λέγει ἡ γλώσσά του· ὅταν δὲ ὀργισθῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει καὶ θάνατος. Οὐδέ-λαος ἐνοεῖ νὰ κολακεύσῃ τὸν λαόν καὶ τοὺς δημαρχούς.

«Ἄς μετέλθωσι, λέγει, κατ' ἐμοῦ πᾶσαν δυνατὴν βίαν· ἄς μὲ ἀπειλήσωσι διτι θὰ μὲ φονεύσωσιν ἐπὶ τροχοῦ ἀμάξης, ἢ ὅτι θὰ μὲ σύρωσι πόδες ἀγρίων ἵππων, ἄς ἐπισωρεύσωσι δέκα λόφους ἐπὶ τῆς Ταρπηίας, ἵνα τὸ ἀπ' αὐτῆς ὕψους

χον. Ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Βου ἡ δραματικὴ τέχνη ἤρξαστο μορφομένη. Πρῶτοι δὲ ὑποκριταί, οἵτινες περιήλθον τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν, ἀναφέρονται ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Βου, πρώτου βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ὅστις ἐπροστάτευσεν τὴν φιλολογίαν. Ἐπὶ Ἐδουάρδου Βου, ὁ Ἐρρίκος Baughier, ὁ μετέπειτα κόμης τοῦ Essax, διετήρει θίασον ἠθοποιῶν τοιοῦτον θίασον, ὅστις ὁμοίως ἀγνοεῖται ἂν ἀπετελεῖτο ἐξ ἀοιδῶν ἢ ὑποκριτῶν, διετήρει καὶ ὁ ὠμὸς Ριχάρδος ὁ Βος, δούξ ἔτι τοῦ Γλόσεστερ διατελῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ Βου, ἦσαν ἐν τῇ αὐτῇ δύο θεατρικοὶ θίασοι, διάφορον ἑκάτερος ἔχοντες ὄργανισμὸν, οἵτινες ἐκαλοῦντο «Ἵποκριταὶ τοῦ βασιλέως». Ἐγγενεῖς δὲ τινες, ὡς οἱ δούκες τοῦ Buckingham, Northumberland, Oxford καὶ Norfolk διετήρουν ὑποκριτάς, οἵτινες ἐδίδασκον μὲν ἐνίοτε ἐν τῇ αὐτῇ, περιήρχοντο δὲ συνεχῶς τὴν χώραν ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὴν προστασίαν τῶν ἑαυτῶν πατρῶων. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ διεδόθη ἡ ὑποκριτικὴ τέχνη, ὅστε μετ' οὐ πολὺ εἰς ἀπάσας σχεδὸν τὰς μεγάλας πόλεις ὑπῆρχον ἐγκατεστημέναι θεατρικαὶ ἐταιρεῖαι. Μικρὸν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Σαίξπηρ εἰς Λονδίνον (1588), ὁ Φίλιππος Σίδνεϋ, ἐδήμοσιευσεν τὴν «Ἀπολογίαν τῆς Ποιήσεως», ἐν ἣ περιγράφων τὴν κατάστασιν τῆς σκηνῆς καὶ τῶν διδασκομένων ἔργων, λέγει «Ἐν τοῖς πλείστοις τῶν παριστανομένων νέργων βλέπεις ἔνθεν μὲν τὴν Ἀσίαν ἔνθεν δὲ τὴν Ἀφρικὴν, τόσα δὲ μικρότερα βασίλεια ὁπισθεν τούτων, ὅστε ὁ ὑποκριτής, ἐμφανιζόμενος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, πρέπει νὰ λέγῃ πού γῆς νεύρισκεται, διότι ἄλλως, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐνηνοήσωσιν αὐτὸν οἱ ἀκροαταί. Καὶ νῦν μὲν βλέπεις τρεῖς ἢ τέσσαρας γυναῖκας συλλεγούσας πᾶσθαι ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἥτις δέον νὰ υποθέσῃς ὅτι ἠμετεβλήθη εἰς κῆπον, νῦν δὲ μανθάνεις ὅτι νεπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἐναυάγησε πλοῖον, καὶ ἠτότε πρέπει νὰ ἐλάβῃς τὸν κῆπον ὡς ὕφαλον.»

Οἱ ὑπὸ τῶν εὐγενῶν δὲ διατηρούμενοι θεατρικοὶ θίασοι ἐγκατεστήθησαν ὀριστικῶς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ὅτε ἡ πυρετωδὴς ἀναπτυχθεῖσα κλίσις τοῦ λαοῦ πρὸς τὰ δημόσια θεάματα ἀπῆλθε τὴν ἀνοικοδόμησιν θεατρικῶν αἰθουσῶν. Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ποιητοῦ Φιλίππου Henslowe, δεικνύοντος χρόματα εἰς θεατρικὰς ἐταιρεῖας, μανθάνομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1591-97, οἱ ὑποκριταὶ μετ' ὧν εἶχε χρηματικὰς συναλλαγὰς, ἐδίδασκαν 110 δράματα, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1597 ἐδανείσθησαν παρ' αὐτοῦ χρήματα τριάκοντα δραματικῶν ποιητῶν, μετὰ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Θωμᾶς Heywood, ὅστις μόνος ἔγραψε 220 δράματα, ὧν τὰ πλεῖστα ἀπωλέσθησαν, ἐλαχίστης τότε καταβαλλομένης φροντίδος πρὸς δημοσίευσιν αὐτῶν.

Πενιχρὰ μὲν καὶ ἀπλοῦστατα ἦσαν τὰ θεατρικὰ κτίρια, πενιχρότερα δὲ ἡ σκηνικὴ διασκευή. Οἱ ἐν τῇ πλατείᾳ θεαταὶ ἴσαντο ὄρθιοι ἐπὶ εὐρέος ἀστέγου χώρου, ἐνώπιον δὲ αὐτῶν ἐδίδασκον οἱ ὑποκριταί, στενοχωρούμενοι καὶ ἐμποδιζόμενοι πολλὰκις ὑπὸ τῶν εὐγενῶν, οἵτινες συνωστίζοντο εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τοῦ κοινῶν σκηνίδας. Ἦχος σάλπιγγος καὶ ἐκπεταννυμένη σημαία ἀνήγγελλον τὴν ἐναρξίν τῆς παραστάσεως, ἥτις ἤρχιζε τὴν 3 ὥραν μ. μ., δέκα δὲ μουσικοὶ Ἴταλοὶ ἐξετέλουν βραχὺ προοίμιον καὶ μετ' ὀλίγον ἐνεφανίζετο ὁ μελανεῖμων πρόλογος. Πινακὶς ἐδείκνυε τὸν τόπον ἔνθα ἡ πρᾶξις ὑπέκειτο, ἡ δὲ μεταλλαγὴ τῆς σκηνῆς ἐτελεῖτο δι' ἀλλασσομένων πινακίδων, ἐφ' ὧν μεγάλοι γραμμασιν ἦσαν γεγραμμένα τὰ ἐξῆς: «Τοῦτο εἶνε δάσος». Τοῦτο εἶνε φρούριον».

Κατὰ τὰ διαλείμματα δὲ ὁ λαὸς ἔπινε ζύθον, ἢ ἠσχολεῖτο χαρτοπαικτικῶν ἐνίοτε ἤριζε πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν παρασκηνίων καθημένους εὐγενεῖς, προκαλῶν θυροβάθεις διαλόγους, οἵτινες κατέληγον εἰς βροχὴν γεωμήλων, ἄτινα ἐξηκόντιζον κατὰ τῶν εὐγενῶν. Ἰνα δὲ κατευνάσωσι τὴν ὄργην καὶ ἀνυπομονησίαν αὐτοῦ οἱ ὑποκριταὶ μετεχειρίζοντο ἀοιδῶν τινα ἢ γελωτοποιῶν, ὅστις διεσκέδαζεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἔσκατος, τοῦ χοροῦ, ἢ τῶν μορφοσμῶν του. Μεταξὺ δὲ τῶν θεατῶν τῆς πλατείας ἔβλεπέ τις κρεοπώλας καὶ αὐλικούς, ἀξιωματικούς τῆς Ἐλισάβετ καὶ λεμβούχους, δαμασκάς, ἄρκτων καὶ ποιητάς.

Ἡ θεατρικὴ ἐταιρεία, εἰς ἣν κατετάχθη ὁ Σαίξπηρ ἄμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ εἰς Λονδίον, ἦτο ἡ τοῦ λόρδου Chamberlain, κόμητος τοῦ Leicester. Οἱ ὑποκριταὶ οὗτοι, οἵτινες καὶ τότε καὶ μετέπειτα ἐθεωροῦντο οἱ ἀριστοὶ πάντων, ἀνομάσθησαν τῇ 1589 ἀνωμόρφοι τῆς βασιλείσεως, μετὰ δὲ αὐτῶν ἦσαν καὶ τινες συμπολίται τοῦ Σαίξπηρ, οἵτινες κατὰ πάσαν πιθανότητα παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ συμμετάσχη τοῦ θιάσου. Ὁ διεθυντὴς αὐτῶν, ὁ διάσημος ὑποκριτής καὶ εὐφυὴς ἐπιχειρηματίας Burbage, ἔκτισε τὸ θέατρον τῶν Blackfriars ἀμαύρων μοναχῶν, ὅπερ τότε ἐθεωρεῖτο τὸ κάλλιστον πάντων.

(Ἔπειτα τὸ τέλος).

ΜΙΧ. Ν. ΔΑΜΙΡΛΑΪΣ

Ἐξ ὧν τῶν φόνων ὁ εὐαρεστότερος καὶ διακρίτερος εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον πληρόνει ὁ γείτων ἡμῶν ὁ καλλίτερος φῶρος εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον πληρόνουν οἱ ἄλλοι.

ΘΩΜΑΣ ΔΟΝΑΛΣΩΝ.

Μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν σοφῶν, οἵτινες ἔτρεφον ἔρωτα πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν νεωτέραν, συγκαταλέγεται καὶ ὁ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποθιώσας Θωμᾶς Δόναλσων. Ὁ Θωμᾶς Δόναλσων ἀρχιτέκτων καὶ ἀρχαιολόγος διάσημος, πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἀρχιτεκτόνων καὶ καθηγητῆς ἐπὶ 23 ἔτη ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τοῦ Λονδίνου, ἐγεννήθη τὸ 1795 καὶ ἀπέθανε τὸ 1885, ὁ δὲ μακρὸς αὐτοῦ βίος, ὑπέρθε σειρά ἐλόκληρος κοινωφελῶν ἔργων καὶ παραδείγματα ἀκαταπόνητου ἐνεργητικότητος. Ἦν ῥήτωρ εὐγλωττος καὶ ἀκούρατος συγγραφεὺς, κατέλιπε δὲ πλεῖστα σπουδαῖα ἀρχαιολογικὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ συγγράμματα. Ὁ Δόναλσων ἐπεσκέθη τετράκις τὴν Ἑλλάδα, τὸ πρῶτον τὸ 1819, ἔπειτα μετ' ἐνθουσιασμοῦ περιηγήθη τὰς πόλεις καὶ κόμας αὐτῆς πασσαχοῦ ὅπου ὑπῆρχον μνημεῖα τοῦ παρελθόντος προγονικοῦ μεγαλείου μελετῶν καὶ ἀντιγράφων αὐτὰ. Εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ ταξίδιον ἐπανακάμπτων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας συνητήθη ἐν Ἀθήναις μετὰ τοῦ λόρδου Βύρμανος. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα εὐρισκόμενος εἰς Ρώμην, ἐσχεδίασε τὸν περίφημον ναὸν τῆς Νίκης, ἣν δὲ τοῦτο σχέδιον μεγίστου καὶ ἐπιβλητικωτάτου κτιρίου, ὅπερ ἡ φαντασία τοῦ νεαροῦ καλλιτέχου ἔθετεν εἰς μαγευτικὴν κοιλιάδα τῆς Μεσογείας.

Ὁ Δόναλσων κατήγετο ἐξ ἀρχαίας Σκωτικῆς οἰκογενείας, εἶναι δὲ περιεργον ὅτι καὶ ὁ πατήρ του καὶ πολλοὶ πρὸς μητρὸς συγγενεῖς του διέπρεψαν ὡς ἀρχιτέκτονες. Ἀλλ' ὁ Θωμᾶς τριτότακος υἱὸς τῆς οἰκογενείας του δὲν εἶχεν ἐξ ἀρχῆς προσδιορισθῆ διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, δι' ἣ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐκπαιδευτηρίῳ τοῦ Ἁγίου Alban, ἀνεχώρησε δεκατετραετῆς μετὰ τοῦ Robert Stuart ἀρχηγοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου εἰς τὸ Ἐδελπι ἀκρωτήριον ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ἡ μεγαλοφυΐα ὄθει τὸν Ἀγγλόπαιδα πρὸς λαμπρότερον στάδιον. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Ἀγγλικὰ στρατεύματα εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἐδελπι ἀκρωτήριον, ἕνεκα τοῦ περὶ τῶν ἀποικιῶν πρὸς τὴν Γαλλίαν πολέμου, αἱ δὲ νίκαι τῶν συμπατριωτῶν του ἐνθουσίασαν αὐτὸν ὅθεν κατετάχθη ὡς ἠελοντῆς εἰς τὸ σύνταγμα ὅπερ ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ἁγίου Μαυριτίου. Ὁ συνταγματάρχης ὑπεσχέθη εἰς τὸν νεανίαν ὅτι ἐὰν ἐλάβανε μέρος εἰς τὴν ἐφοδὸν τῆς πόλεως, ἤθελε δάσαι εἰς αὐτὸν τὴν πρώτην κενωθεῖσαν θέσιν ἀξιωματικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Γάλλοι παρεδόθησαν ἄνευ ἀντιστάσεως καὶ ὁ πόλεμος ἐκέχθη, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγ-

γλίαν ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς φρεγάτας «La Manche», ἣν οἱ Ἀγγλοὶ ἐκυρίευσαν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. Ἐπανελθὼν οἴκαδε ἠναγκάσθη ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ σεβόμενος τὴν ἐπιθυμίαν τῶν γονέων του μᾶλλον ἢ τὴν ἰδίαν του κλίσιν ἀκολουθῶν, νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰσήλθε λοιπὸν δεκαεξαετῆς εἰς τὴν βασιλικὴν Ἀκαδημίαν, ἔνθα μάλιστα διεκρίθη, κερδίσας ἐν διαγωνισμῷ τὸ ἀργυροῦν μετάλλιον.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του, ἀνεχώρησε τὸ 1818 εἰς μακρὰν περιοδείαν, διότι τότε ἡ σπάνις βιβλίαν ἀρχιτεκτονικῆς καὶ λιθογραφμάτων, ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ ἑλλειψίς φωτογραφίων, καθίστα ἀπαραίτητον εἰς πάντα σπουδαῖον ἀρχιτέκτονα τὸ νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ μελετήσῃ ἐπιτοπίως ὅλα τὰ ἀξιόλογα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας τέχνης. Ἐπὶ πέντε λοιπὸν ἔτη περιηγήθη τὴν Ἑλλάδα, τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν. Τότε τὸ σχέδιον τοῦ Ναοῦ τῆς Νίκης *) ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ Καννόβα, ὁ δὲ μέγας οὗτος καλλιτέχνης τῆς Ἰταλίας παρουσίασεν αὐτὸ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Λουκά, ἧς ἦτο πρόεδρος καὶ ἐμβληματὸν ὁ νεαρὸς ἀρχιτέκτων ἀνηφορέθη ἐταῖρος αὐτῆς. Τὸ δὲ δίπλωμα τοῦτο τὸ φέρων τὴν ὑπογραφήν τοῦ Καννόβα, ὁ Δόναλσων ἐτήρει μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας. Ἡ φήμη αὐτοῦ ταχέως διεδόθη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐνῶ διήρχετο δι' αὐτῆς ἐπανακάμπτων εἰς τὴν πατρίδα του, πολλοὶ ἀκαδημαῖοι ἐσπευσαν νὰ ἐκλέξωσιν αὐτὸν ἐταῖρον.

Τότε συνήντησεν ἐκεῖ τὸν Λύσανδρον Καντανζόγλου, τὸν ἀοιδίμον ἀρχιτέκτονα τοῦ ἡμέτερου Πολυτεχνείου, καὶ ἔκτοτε συνεδίθη μετ' αὐτοῦ διὰ τῆς στενῆς φιλίας, ἣν μέχρι τῆς ζωῆς ἐτήρησεν, εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι καὶ οἱ δύο φίλοι ἀπέθανον τὸ αὐτὸ ἔτος.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Donaldson, τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ Πομπηία — Ὑποδείγματα θρησκῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων οἰκοδομῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας — ἀρχιτεκτονικὰ ἀξιώματα καὶ θεωρήματα — Architecture Numismatiqua, μεγίστης σπουδαιότητος κατασταθὲν νῦν σπάνιον — Specifications Ἐν τῇ Encyclopedia Metropolitana ἔγραψε περὶ Mortars καὶ Cement, ὅπερ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶμινε μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του. Συνειργάσθη ἐπίσης εἰς τὸ Dictionary of Architecture καὶ εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦ Stuarts καὶ Revett's Antiquities of Athens. Ἐξέδωκε πρὸς τούτους μετὰ τοῦ Cook τὸ δίτομον ἔργον τὸ ἐπιγραφόμενον ἀπάνθισμα τῶν γλυπτῶν ποικιλιμάτων τοῦ μουσείου τοῦ Λούβρου».

*) Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παρισίων τοῦ 1855 ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον.

*Ηθελεν είναι πολύ μακρά ή απαρήθησις των κτιρίων, άτινα ή Δόναλσον άνήγειρε: πολλά έκκλησία: έν Λονδίω και άλλαχού της Άγγλιας, πολλά ιδιωτικά μέγαρα ευγενών και πλουσιών άστών, πολλά δημόσια ιδρύματα, οίον σχολεία, νοσοκομεία κ.τ.λ. και ή μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου έν Gordon Square, έτι δέ μέγα μέρος του University College, άνηγήθησαν ύπ' αυτού.

Τό τελευταίον έργον, όπερ έπεράτωσεν έν ήλικία 85 ετών, ήν ή ανοικοδόμησις του κτιρίου του Σκωτικού Σωματείου, ή περιείχε καταστραφή ύπό πυρκαϊάς, και όχι μόνον τά σχέδια έγένοντο δι' ιδίας του χειρός αλλά και μόνος είχε την έπιστάσιαν του όλου έργου.

Κατά την Παγκόσμιον βιομηχανικήν έκθεσιν του 1857 ήτο εις των τριών αρχιτεκτόνων της επί της ανοικοδομήσεως του μεγάρου έπιτροπής, μετά δέ τό πέρας της έκθέσεως ή σύζυγος της Βασιλίσσης Βικτωρίας Πρίγκηψ Consorti άνέθεσεν αύτῷ τό σχέδιον πινακοθήκης και μουσείου.

Άλλά τά έργα ταύτα αναλόγως της μεγάλης παιδείας και της φήμης του άνδρός είσι σχετικώς όλίγα: διότι ή Δόναλσον δέν απέβλεπεν ούτε εις την δόξαν, ούτε εις ύλικήν ώφέλειαν, αλλά άφίερον τον καιρόν του άφειδώς εις κοινωφελή έργα. Πριν ή τό κοινοβούλιον δημιουργήση την επί των δημοσίων έργων έπιτροπήν, ή Δόναλσον εξέλεθη πρόεδρος της επί των όχρετών έπιτροπής, ή δέ σπουδαιότης της θέσεως ταύτης γίνεται καταφανής, άν άνυπολόγησθ ή τις, ότι ή Δόναλσον διέφυγε την κατασκευήν 50 μελίων όχρετών, περιλαμβανομένου και του μεγάλου έλους, όπερ άπεξήρανε, διαχειρισθείς ποσόν 250 χιλιάδων λιρών. Ότε δέ μετά δεκαετή ύπηρεσίαν άπεσύρθη της θέσεως ταύτης, έπιτροπή εκ των συναδέλφων του προσέφερον αύτῷ πολίτιμον δῶρον εις άνάμνησιν του ζήλου μεθ' ου είργάσθη ύπέρ των δημοσίων συμφερόντων.

Άλλά τό σπουδαίον, τό μέγα έργον του βίου αυτού ύπήρξεν ή ίδρυσις της Άκαδημίας των αρχιτεκτόνων, ής επί τεσσαράκοντα έτη ύπήρξεν ή ψυχή. Κατ' αρχάς είργάσθη ως γραμματεύς, κατόπιν δέ εξέλεγη πρόεδρος και διέμεινεν ως τοιοῦτος επί 23 έτη διαδεχθείς τον Sir William Tite.

Αί διάφοροι έπιστημονικά ανακοινώσεις, ός κατά καιρούς έκαμνεν εις την Άκαδημίαν, αί μονογραφαί, αί διατριβαί κ.τ.λ. ός κατά τάς έσπερινάς αύτης συνεδριάσεις άνεγίνωσκεν, είσι τόσον πολλά και ποικίλα, ώστε τό στενόν του χώρου δέν έπιτρέπει την ιδιαιτέραν αύτων άπαρήθησιν.

Πλείστα σπουδαιότατα άνέφερε περι της Έλληνικής γλυπτικής και αρχιτεκτονικής και

περι αρχαίων Έλληνικών νομισμάτων έν σχέσει προς την αρχιτεκτονικήν. Τά θέματα αυτού διαλαμβάνουσι περι όλων των εποχών της αρχιτεκτονικής από της ίδρύσεως των πυραμίδων μέχρι της αρχιτεκτονικής των καθ' ήμάς χρόνων, περιλαμβάνουσιν έπίσης περι όλων των βυθμίων και περι αύτης έτι της αρχιτεκτονικής των Φελλάχων Άράβων έκαμιν ανακοινώσεις, ότε σταλείς ύπό της κυβερνήσεως του εις Αίγυπτον ώφελήθη της περιστάσεως όπως έπισκεφθ ή το Ghizeh και την Σαχάραν. Υπήρξε δέ τότε ή πρώτος, όστις έγνωστοποίησεν εις την άκαδημίαν τάς εκπληκτικάς ανακαλύψεις του Μαριέτ μπέη, προσέσας και ιδίας τινάς παρατηρήσεις περι της νεκροπόλεως της Άλεξανδρείας. Ότε τό τελευταίον ώμίλησεν εις την Άκαδημίαν ήν 85 ετών, άνέγνωσε δέ τότε πραγματείαν άντεπιστέλλοντος μέλους εξ Άθηνών περι του έν Χαιρωνεία Λέοντος και ή εύγλωττία αυτού άνέμνησεν εις τό άκροατήριον τάς ήμέρας της νεανικής του ήλικίας. Ότε δέ μετά τεσσαράκονταετείς πολυτίμους ύπηρεσίας, παρετήθη της προεδρίας, ή σύγκλητος άνέθεσεν εις ζωγράφον την κατασκευήν της εικόνας του παλαιού γέροντος, ήν άπεκάλουν πατριάρχην των και άνήτησαν αύτην εις την αίθουσαν της άκαδημίας.

Άλλ' ή Δόναλσον δέν είργαζετο μόνον προς δόξαν της Άκαδημίας, έλάμβανεν έπίσης ενεργόν μέρος εις την ίδρυσιν πλείστων έπιστημονικών έταιριών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, ύπέρ των πολλών κατ' έτος συνείσφερε ποσά. Ήτο έπίσης έταίρος του Institut de France και άντεπιστέλλον μέλος δέκα εξ άκαδημιών: δέν διακρίνετο δέ μόνον διά την έκτακτον αυτού δραστηριότητα και διά την πολυμάρθειαν, αλλά ήτο προς τούτοις μεγάλη και γενική κα. δια άρεσκομένη να προσκατεύη την μεγαλοφυίαν διπουδήποτε άπήντα αύτην: δέν έπόθει την ιδίαν του δόξαν, αλλά την δόξαν της τέχνης και ουδείς όμότεχνός του προσήρχετο προς αυτόν χωρίς να τῷ επέλθη άρωγός. Ό οικος αυτού ήτο οικος φιλοξενίας, μία δέ έπιστολή του Δόναλσον ήνοιγεν εις τούς συμπολίτας του τούς οικους των έπισημοτέρων καλλιτεχνών της Ευρώπης διότι ή μεταφορσύνη και ή προσήνεια του άνδρός προσείλκυον αύτῷ πανταχού φίλους.

Ός καθηγητής ή Δόναλσον του Πανεπιστημίου του Λονδίνου άφήκεν έπίσης άνεξαλείπτους άναμνήσεις, ότε δέ μετά είκοσιετών ετών διδασκαλίαν της αρχιτεκτονικής άπεσύρθη της θέσεώς του, έπιτροπή προσέφερον αύτῷ χρυσούν μετάλλιον έν ᾧ ήτο έγχεμα: αγγμένη ή προτομή του. Έκτοτε δέ ίδρύθη τό Δοναλσονειον μετάλλιον τό διδόμενον κατ' έτος εις τον άριστεύοντα μαθητήν της κλάσεως ταύτης, όπερ είναι άργυρούν και φέρει έπίσης την κεφαλήν του Δόναλσον.

Άλλ' εκείνο όπερ ιδίως έχαρακτήριζε τον άνδρα ήν ή εύσέβεια αυτού ή πεφωτισμένη εύσέβεια του σοφού έν μέσω της περιόδου του υλισμού ήν διατρέχουσα, καθ' ήν ή άμφιβολία και ή διασταγμός άντικατέστησε τό κύρος των θρησκευτικών πεποιθήσεων, ήν συγκινητικόν έντως τό να βλέπη τις τον πολίον εκείνον σοφόν άναμνησκοντα την εύσέβειαν του Νεύτωνος. Ό Δόναλσον ύπέστη πολλές συμφοράς έν τῷ μακρῷ αυτού βίῳ: ή υίός του νεαρός αξιωματικός πλήρης μέλλοντος έφρονέθη κατὰ τον δεύτερον Βερμανικόν πόλεμον, έτερος υίός του, αρχιτέκτων έπίσης και πατήρ πολυμελούς οικογενείας, έπισκεφθείς την Έλλάδα έν καιρῷ θέρους, εξέτέθη χάριν αρχαιολογικής έκδρομής εις τον καυστικόν ήλιον και έκτοτε έπαθεν άνίατον έγχεφαλικήν ασθένειαν. Η σύζυγός του άπέθανε μικρόν άφού συνεώρτασε μετ' αύτης την πεντηκονταετηρίδα των γάμων του, ή άδελφή του, χήρα του αιδεσίμου Νικολσον άπέθανεν έπίσης και μόνον έν τέκνον ή μηχανικός Όλυθος Δόναλσον και μία γηραιά άδελφή άπέμειναν αύτῷ κατὰ τό γήρας του. Άλλ' ή Δόναλσον υπέμεινε τάς δοκιμασίας της τύχης με την γαλήνην χριστιανού φιλοσόφου: μέχρις έσχάτου γήρατος διετήρει άκμαίως τάς διανοητικάς του δυνάμεις και γράφων όλίγον πρό του θανάτου του εις κυρίαν Έλληνίδα παρ' ής συχνάκις έζήτηει ειδήσεις περι της άγαπητής του Έλλάδος τῷ έλεγεν. α'Ετοιμάζομαι διά τό ταξίδιον της αωνιότητος, άνευ θλίψεως, ετοιμάζομαι ν' ανταποκριθῶ εις τό κέλευσμα του Πλάστου, όταν εύαρεστηθῇ να με καλέση παρ' εαυτῷ.»

Ό Δόναλσον άπέθανεν ένενηκοντούτης ή δέ θάνατός του άφήκε κενόν άνεκπλήρωτον όχι μόνον εις την οικογένειάν του και εις την πατρίδα του, αλλά και εις τούς Έλληνας όσοι έγνώρισαν αυτόν. Χαράσσοντες δέ και ήμεις τάς όλίγας ταύτας γραμμάς άποτεινομεν φόρον εύγνωμοσύνης εις την μνήμην του φιλέλληνος σοφού.

Υπό της Κα: ΑΡΕΙΘΟΝΗΣ ΚΑΠΛΑΝΙΔΟΥ

Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΨΗΦΟΦΟΡΩΝ

Τό σπουδαιότερον γεγονός των έν Βερολίω τελευταίων έκλογών ήτο ή μεταβάσις του πρίγκηπος Βισμαρκ εις τό έκλογικόν αυτού τμήμα, όπως ψηφίση ύπέρ του συντηρητικού ύποψηφίου. Ό αρχικαγκελλάριος κατοικεί όλίγα βήματα μακράν του τόπου της ψηφοφορίας, προσήλθε δέ ένα ψηφίση πεζός. Από πρωίας έστειλε να έρωτήση τον πρόεδρον εάν είναι έγχεγραμμένος έν τῷ έκλογικῷ καταλόγῳ τακτικῶς και νομίμως. Δέν είμπορεί τις να δειχθῇ άθρότερος! Άλλά καιτοι έγνώσθη ότι ή πρίγκηψ έμέλλε να μετα-

βῇ όπως ψηφίση, ουδέμια άσυνήθης ζωηρότης ή κίνησις έπαράτει έξαθεν του τμήματος, όπερ εύρίσκειται έγχεατεστημένον έντός περιπτέρου, εις τό βάθος κήπου τινός κειμένου. Έπί της τραπέζης έκτείνεται λευκοτάτη όθόνη — προς τιμήν του πρίγκηπος βεβαίως, διότι τό πράγμα άποτελεί άληθῆ εξαίρεσιν. Αί εικόνας του αυτοκράτορος Γουλιέλμου και του πρίγκηπος διαδόχου, περιβαλλόμεναι ύπό σημαίων, κοσμοῦσι τούς τοίχους της αίθούσης, διότι εις τό έκλογικόν τούτο τμήμα, έκτός του καγκελλαρίου, ψηφοφοροῦσι και άλλοι πολλοί των άνωτέρων λειτουργών του Κράτους. Πράγματι δέ προσήλθον ή ύπουργός φόν Βέττιχερ, διάφοροι μυστικοσύμβουλοι και αὐλοσύμβουλοι, ή υίός του καγκελλαρίου κόμης Έρβέτος Βισμαρκ, με τό άρειμαίνιον ήθός του, και άλλα πολλά έπίσημα πρόσωπα.

Άλλ' οι παρεστώτες φαίνονται άπερροφημένοι ύπό της προσδοκίας σημαντικότερου τινός γεγονότος. Έπί δύο μικρών τραπέζων γράφουσι δύο νέοι, λίαν άπησχολημένοι, οστινες άμα ίδωσι προσερχόμενον προς την κάλπην έκλογεα τινά, τρέχουσι προς αυτόν, άκούουσι τό θνομά του, τό σημειοῦσιν, οῦτω δέ καταρτίζουσι δι' έκαστον κόμμα κατάλογον των ψηφίζόντων και των άπεχόντων της έκλογής. Οῦτοι είναι οι λεγόμενοι συλλογείς, οστινες πρό της λήξεως της ψηφοφορίας είναι έπιφορτισμένοι να ύπενθυμίζωσιν εις τούς βραδύνοντας τό άστικόν αύτων καθήκον. Έν τισι τμήμασιν, όπου ή έκλογικός άγών διεξάγεται μετὰ μείζονος πείσματος, ή συλλογή τούτων γίνεται δι' άμαξών.

Είνε 4,30' μ. μ. Οι συλλογείς καρδοκοῦσιν από των παραθύρων του περιπτέρου. Ίδου ή καγκελλάριος! Η αίθουσα είναι κενή κατὰ την στιγμήν ταύτην! Μόλις δέκα πέντε πρόσωπα. Η έφορευτική έπιτροπή έγείρεται κάπως συγκινημένη. Ό πρίγκηψ Βισμαρκ διερχεται τον κήπον ζωηρός, φαιδρός, εύχαρις. Φέρει την μικράν στολήν του θαυρακοφόρου, εκ κυανής έρέας, μετὰ κίτρινου περιλαίμιου. Εισέρχεται έν τῷ αίθούση, άποβάλλει τον βαρύν στρατιωτικόν αυτού μανδύαν, τῷ βοηθεία ύπηρετου τινός, άπακαλύπτεται και προσέρχεται προς την τράπεζαν μεδιών. . . .

Πώς αυτός είναι ή Βισμαρκ; Άδύνατον! Τό αντίθετον άκριβώς εκείνου δν παριστώσι και τελευταίαί εικόνας. Αντί της συνωφρωμένης και σκυθρωπής μορφής, ήν κατέστησε δημοτική ή φωτογραφία, βλέπω ένώπιόν μου φυσιογνωμίαν ήλαράν, φιλομειδή, καταγλαίζομένην εξ υγείας, δυνάμεως, γαλήνης. Και ή άπροσδόκητος αύτη κεφαλή έπικαθόηται σώματος κολλοσοῦ, άλλ' εύκινήτου, ζωηροῦ, νεάζοντος σχεδόν. Αυτός ή Βισμαρκ; Αυτός είναι ή παρ-

λυτικός εβδομηκοντούτης, ὁ Πρακλῆς δὲν ὑπό-
λως κατατρώγει ὁ σάραξ τοῦ γήρατος, ὁ συντε-
τριμμένος κολοσσός; "Οχι! Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶνε
ἐτι καὶ νῦν ἡ πλαστικωτέρα ἐνσάρκωσις τῆς φυ-
σικῆς ρώμης, ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀκμῇ.

Οἴκαθεν ἐννοεῖται, ὅτι ὁ πρόεδρος δὲν ἐρωτᾷ
αὐτὸν περὶ τοῦ ὀνόματός του, καὶ ὁ πρίγκηψ
φαίνεται ἀμηχανῶν, διότι δὲν ἔχει τί νὰ εἴπῃ.

— Δὲν διεκρίφατε διόλου τὴν ψηφοφορίαν,
κύριε πρόεδρε; ἐρωτᾷ μετὰ τινος δισταγμοῦ.

— "Οχι, Ὑψηλότατε.

— Ἐν τούτοις εἰσθε ὑποχρεωμένοι νὰ μένετε
αὐτοῦ ἀπὸ τῆς δεκάτης τῆς πρωίας μέχρι τῆς
ἐκτῆς τῆς ἑσπέρας.

— Ὁφείλομεν νὰ ὑποφέρωμεν, Ὑψηλότατε·
αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἐπαναλαμβάνονται καθ' ἐκάστην,
ἀπαντᾷ ὑπομειδιῶν ὁ πρόεδρος.

— Ἔλεος πάντων ἡ ἐργασία σας εἶνε ὄχι μι-
κρά.

— Ἐκπληροῦμεν ἀπλῶς τὸ καθήκον μας,
λέγει ὁ πρόεδρος, ἀνατείνων τὴν κεφαλὴν, καὶ
λαμβάνει τὸ ψηφοδέλτιον τοῦ πρίγκηπος.

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς χαιρετᾷ ὑποκλινόμενος,
στρέφεται, φορεῖ ἐκ νέου τὸν μανδύαν του καὶ
ἀπέρχεται ἐπίσης φαεινός, ὡς προσήλθεν, Ἐξω-
θεν συνηρόσηθη ἰκανὸν πλήθος, ἄπερ εἰς τὴν
θέαν τοῦ Βίσημαρ ἐκρήγνυται εἰς βροντώδεις
ἐπευφημίας.

¹Ἐκ τῆς Illustration

Δ*.

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ

Εἰ καὶ τὰ δάκρυα εἶνε συνήθως σημεῖον ὀδύ-
νης, ἐν τούτοις ὡς γνωστὸν πολλάκις εἶνε καὶ
σημεῖον χαρᾶς. Ἐνεκα τῆς μεγάλης εὐαισθη-
σίας τῶν δακρυγόνων ἀδένων αἱ σφοδραὶ συγκι-
νήσεις, οἰαδῆποτε καὶ ἐν ἡ ἡ φύσις αὐτῶν, προ-
καλοῦσι τὰ δάκρυα. Ἡδυνάμεθα νὰ κλαύσω-
μεν ἐκ χαρᾶς, ἐξ ἡδέιας συγκινήσεως σχεδὸν
ὅσον συχὰ καὶ ἐκ τῆς ὀδύνης, ἀν αἱ ἡδέια
συγκινήσεις καὶ ἡ χαρὰ δὲν ἦσαν φεῦ! σπανι-
ώτεροι τῆς ὀδύνης.

Ὅπως καὶ ἀν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ κυρία λει-
τουργία τῶν δακρυῶν εἶνε νὰ ἐκφράζωσι τὴν
φυσικὴν ἢ ἠθικὴν λύπην. Ὅταν κλαίωμεν, ἡ
ἐκφρασις τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν γίνεται διάφορος:
Καλύπτονται ὑπὸ τῶν δακρυῶν καὶ τρέμοντα. Τὸ λευ-
κὸν καὶ ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ στυλθωθέντα ὡς
εἶπεῖν ὑπὸ τοῦ δακρυώδους χυμοῦ, λαμβάνουσι
μειζονα λάμπην, τέλος δὲ ὅποτε τὰ δάκρυα
ὑπερεχειλιζόντα τῶν βλεφάρων πίπτουσι ὁ-
μοια πρὸς σταγόνας κρυστάλλου, ἡ ἐντύπωσις

ἐπαυξάνει, καὶ νομίζει τις, ἐξ ἀναλογίας τινός
πρὸς τὴν ὑγρότητα τῶν δακρυῶν, ὅτι βρέχουσι
διὰ ὀλίψεως καὶ συμπαθείας τὴν ψυχὴν τοῦ
θεατοῦ.

Τοιαύτη εἶνε τοῦλάχιστον ἡ ἐκ τῶν δα-
κρυῶν ἐντύπωσις ὅποτε βέουσι ἐν σοβαραῖς πε-
ριστάσεσι, καὶ ἐκφράζουσιν ἀληθῆ ὀδύνην. Δι-
ὅτι οὐδὲν βδελυρώτερον ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς
συνειδήσεως, οὐδὲν ἀσχημότερον ὑπὸ τὴν ἐπο-
ψιν τῆς τέχνης, τῶν ἀνόστων ἐκείνων κλαυθη-
ρισμῶν, ἀπλῶν ἐκκρίσεων τῶν ὀφθαλμῶν, ἀς
παράγει τὸ ὀξύχολον τοῦ χαρακτήρος ἢ τὸ
παῖσμα, τῶν προσπεποιημένων ἐκείνων δακρυῶν,
ὕγραν ψεύθειν, ἄτινα χύνει ἡ ὑπακρισία κατὰ
παραγγελίαν, μέσῳ τῶν μορφοσμῶν τῆς ὀδύνης.

Ἄλλ' ἀν προσέξωμεν ὀλίγον, δὲν ἔλλομεν ἀ-
πατηθῆ· διότι τὰ δάκρυα συνδεδεύονται σχεδὸν
πάντοτε ὑπὸ πολλῶν ἄλλων ἐκφραστικῶν κινή-
σεων, ὅστε εἶνε δυσχερὲς νὰ προσποιηθῆ τις καθ'
ὄλοκληρίαν. Ἦς ἀγνοεῖ ὅτι εἰς πολλὰς περιστά-
σεις, ἐνῷ τινὲς ἀγωνίζονται νὰ κλαύσωσιν, τὰ δά-
κρυα δὲν ἔρχονται; Ὁλολύζουσι, στεναάζουσι, τρι-
βουσι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἐπιμέ-
νουν καὶ δὲν καταβαίνουν.

Ὑπὸ αἰσθητικὴν ἐποψιν, δέον νὰ ὑμολογήσω-
μεν, ὅτι ὅπως ἡ ἐκ τῶν δακρυῶν ἐντύπωσις ἢ
καλὴ, ἀπαιτεῖ ὄρους τινὰς ἰδιοσυγκρασίας, προ-
σόντα τινὰ καλλονῆς, ἀνευ τῆς ὑποίας ὁ ὀφθαλ-
μὸς τοῦ θεατοῦ ἡμιστὰ εὐαρεστεῖται. Ὁφθαλμοὶ
ἐρυθροὶ καὶ ἐξωθητότεροι, χαρακτηριστικὰ συνε-
σασμένα ἢ ἐξωγαμμένα, στίγματα αἱματώ-
θη ἐπὶ τῆς μορφῆς, ἢς ἐν φλογώσει, ἀποτελοῦ-
σι ἐλεεινὸν μορφοσμῶν, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ περιπτώσει
τὰ δάκρυα πᾶν ἄλλο κάμνουσιν ἢ ἐξωραίζουσι
τὸ πρόσωπον.

Ἄλλὰ πόσον ὠραῖα εἶνε ὅταν βέωσιν ἡμέρα,
σιγηλῶς ἀπὸ δύο μεγάλων μαθῶν ἢ γαλανῶν
ὀφθαλμῶν ἢ ὅταν εἰς μικρὰς βλεφαρίδας ἐπι-
κρεμάμενα τρέμωσιν ἐπὶ στιγμὴν καὶ πίπτουσι
ἐπὶ τῶν παρειῶν αἰτινας ὠχρίαντες ἐκ τῆς ὀδύ-
νης! Στάσις τοῦ σώματος ἐκφράζουσα ὀδύνην,
κινήσεις τῆς χειρὸς ἐκφράζουσαι ἀποθάρρυνσιν,
καθιστώσιν ἐκφραστικωτέρων τὴν σιγηλὴν εὐ-
γλωττίαν τῶν δακρυῶν· τὰ χεῖλη διηνοιγμένα
οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένοι
συμπληροῦσι τὴν θελκτικὴν εἰκόνα τῆς ἀληθοῦς
ὀδύνης καὶ μεταδίδουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θε-
ατοῦ τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν συμπαθείαν.

Τὰ δάκρυα τῶν γερόντων ἐμποιοῦσιν ὀδυνη-
ροτάτην ἐντύπωσιν. Ἠλθὴν τοῦ οἴκου ἐν αἰσθα-
νόμειθα βλέποντες ἐκ τῶν ἡμοίων ἡμῶν ἐν ὀ-
δύνη, ὅστις ὑπέστη ἡδὴ πάσας τὰς πικρίας τοῦ
βίου, τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ὀλίψεως ἀποτελεῖ
ἀλλογενῆ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν συνήθη ἀναισθη-
σίαν, ἡτις ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαχέεται ἐπὶ τῆς
μορφῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον γηράσκει.

Ἐπάρχει καὶ ἄλλη τις ἀντίθεσις, ἀλλὰ θελ-
κτικὴ αὕτη, μεταξύ τοῦ μειδιάματος καὶ τῶν
δακρυῶν. Παρέχει εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ ἐνδιαφέ-
ρον θέαμα δύο ἐκφράσεων ἀντιθέτων παραγομέ-
νων ταυτοχρόνως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου· ἡ
δὲ ψυχὴ βλέπει μετ' εὐχαριστήσεως, ἐν τῇ
πάλῃ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ὀδύνης ἡτις συνάπτει-
ται ἐπὶ τῆς μορφῆς, τὴν νίκην, τότε τοῦλάχισ-
τον μένουσαν εἰς τὴν χαρὰν.

Ἐν τοῖς παιδιοῖς πρὸ πάντων δυνάμεθα νὰ
παρατηρήσωμεν τὸ κράμα τοῦτο τοῦ γέλιου
καὶ τῶν δακρυῶν. Ἐπιφαίνεται μετ' ὄλης τῆς
χαρίτος τῆς ἡλικίας των, ἀλλὰ συγχρόνως μετὰ
τοῦ ἐπιτολαίου χαρακτήρος, ὅστις προσιδιάζει
εἰς τὴν στοιχειώδη ταύτην περιέδον τῆς ζωῆς·
δι' ὃ στερεῖται τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ βελγῆ-
τρου, ἄτινα ἔχει ἐν τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ.

Τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς εἶνε εὐδιὰγνωστα ἐκ
τῆς διαφορᾶς τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰ ἐκφράσε-
ων, διότι ὅλον τὸ πρόσωπον ἐκφράζει εὐαρεστον
συναίσθημα. Πρὸ πάντων ἐν ταῖς συγκινήσει
οἶα ἡ ἐκ τοῦ ἔρωτος, τῆς εὐγνωμοσύνης, τῆς
ἀπελευθερώσεως ἀπὸ μεγάλου κινδύνου ἢ μεγά-
λης ἀνησυχίας, τὰ δάκρυα βέουσι ἡσύχως, χω-
ρίς νὰ ἐρυθραίνωσι τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὸ πρό-
σωπον. Διότι ἐν τοῖς διαχυτικῶσι αἰσθημασὶ ἡ
χαρὰ καθιστᾷ μὲν ἐνίοτε ἐρυθρὸν τὸ πρόσωπον,
ἀλλὰ δὲν συνεπάγεται συμφορησιν αἵματος ὡς
συμβαίνει ἐν τῇ ὀδύνη.

Κ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅπως ἐν μὲν τοῖς ἐπαί-
νοις τῶν φίλων εὐρίσκωμεν τὴν ὑποκρυπτομένην
συμβουλήν, ἐν δὲ τοῖς τῶν ἐχθρῶν τὴν ὑποκρυ-
πτομένην ἐπικρίσιν, ἐπωφελώμεθα δὲ ἀμφοτέρων.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος εἶνε τὸ μόνον
πρᾶγμα, διὰ τὸ ὅποιον οὐδέποτε μεταμελόμεθα.

Ἡ μεγάλη πολιτικὴ, ἡ καιροσκοποῦσα καὶ
ἐνεργοῦσα ἐν δέοντι, ἀποτελεῖται ἐξ ὑπομονῆς
καὶ τόλμης.

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ

(Μυθὸς Κριώφ).

« Νικόλα, πρὶν μᾶς διώξουνε καὶ πάλι σὺν ἀρνάκι,
ἐστὴν τάξι, ἔλα πᾶμα
ἐστὴν κῆπο νὰ μαζέψωμε ὀλίγα καστανάκια.»
— Σπύρο, τὰ κάστανα αὐτὰ ἐμεῖς δὲ ὀτὰ τὰ φᾶμα.
Ἔβλεπε τὸ δένδρο ὑψηλὸ, καὶ δὲ ὀτὰ ν' ἀναιβοῦμε,
ὅστε τὰ κάστανα ποῦ λές, νὰ φᾶμε δὲ ἴμοροῦμε.

— Καὶ τότε, γιατί ἔγομε ἀγαπητέ μου, κρίσι;
δύναμη ἔσο δὲν χεῖρεῖ, ἡ τέχνη ἄς ἐνεργήσῃ.
Ἐγὼ ἄς τὰ σοφίσθηκα· ὀτὰ ἰδῆς τὸ τί ἀκοῦμαι
βοηθῆσέ με ἔτὸ κλαδί τὸ πρῶτο νὰ ἀναιβῶ,
καὶ ἐκεῖ εὐρίσκωμε τὸν τρόπο

κῆστανα νὰ χορτάσωμε, δίχως διδῶν κόπο.
Ἔβλεπε, καὶ τρέχουν με ἄρμη τίς νὰ πρωτοβυώσῃ.
Ἔβ' ὁ Νικόλας βοηθεῖ τὸ σύντροφο ν' ἀναιβῆ.
Ἄπὸ τὴν ἀγωνία του ἰδρωτὰς τοῦ καταβῆ,
καὶ τέλος πάντων ἔκαμε τὸ Σπύρο νὰ ἀκλώσῃ.
Ἐλευθερία ἦρε καὶ ὁ Σπύρος κ' ἡσυχία
ἄν ἔσ' κελῆρι ποντικός· μεγάλη εὐτυχία!
Κῆστανα ἦρε πηλῆμονῆ, νὰ φάγῃ καὶ ν' ἀφήσῃ.
Ἔσσα, ποῦ ἄν ὀδύνατο κανεὶς νὰ τὰ μετρήσῃ.
Ἔβλεπε νὰ φάγῃ καὶ νὰ κρύψῃ
καὶ εἰς τὸ φίλο του νὰ βίψῃ.

Μικρὸ ἴμος κέρδος ἔλαγε τοῦ ἀγαθοῦ Νικόλα.
Ἐνῷ ἐστῆκετ' ὁ πτωχὸς καὶ ἔβλεπε τὰ χεῖλια,
ὁ Σπύρος μας τὰ κάστανα τὰ ἐσυνέθραξε ὄλα
τοῦ δὲ συντρόφου ἔρριχε μόνο τὰ ἔξω φύλλα.

Ἐστὴν κόσμῳ εἶδ' ἀνθρώπους

ὅπου με χίλους τρόπους

νὰ ὑψωθοῦν οἱ φίλοι των τοὺς ἔσπρωχναν με ζῆλο,
καὶ ἴμως ἔπειτ' ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶδαν οὔτε φύλλο.

Π. Α. Α.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐἰς τὸς ἐφημερίδας ἀνεγράφη ἡ προσφορά βαρυ-
τίμου καλλιτεχνικοῦ δώρου πρὸς τὸν διάδοχον Κων-
σταντῖνον ὑπὸ τοῦ ἐν Μαγικεστῆρα Ἑλληνοῦς προξέ-
νου κ. Σ. Χατζεπούλου. Τὸ δῶρον τοῦτο εἶνε βυ-
ζαντινὸν λάβαρον μεγέθους περὶ τὸ ἕμισον γαλλικὸν
μέτρον ἐκ κίθαρου χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Τὴν ἐπιμέ-
νην περιγραφήν παραλαμβάνομεν ἐκ καθημερινῆς
συναδέλφου, τῆς «Ἀκροπόλεως».

Ὁ ἰστός, ἀφ' οὗ τὸ λάβαρον ἤρτηται εἶνε ἐκ συμ-
καγοῦς (massif) ἀργύρου τριῶν περίπου ἑκατοστομέ-
τρων διαμέτρου καὶ περιελάσσεται ὑπὸ πυκνὸν κλά-
δου δάφνης ἀνοῦσης, ἐκ χρυσοῦ συμπαγοῦς. Ἡ λα-
βὴ τοῦ ἰστοῦ ἀπολήγει εἰς γλυφὴν τινα κωσοειδῆ ρω-
μαιοβυζαντινοῦ ρυθμοῦ, φέρουσαν ἐν εἰδῇ δακτυλίου
δύο σειρὰς πολυτίμων λίθων ἐξ ὀκτὼ λυχνιτῶν, ἢ
καρχηδονίων λίθων λεγομένων (grosnai) καὶ ὀκτὼ
καλαϊδῶν (turquoises). Τὴν κορυφήν δὲ τοῦ ἰστοῦ ἀπο-
τελεῖ στέφανος δάφνης ἐκ μίλτου, ἐντὸς τοῦ ὀκτοῦ
εὐρίσκειται τὸ γνωστὸν βυζαντινὸν σύμπλεγμα τῶν
γραμμάτων Χ καὶ Ρ ἐξ ἀμικροῦ χρυσοῦ.

Κάτωθεν τοῦ ἐκ δάφνης στεφάνου τούτου ὑπάρχει
ὁ δριζόντιος ἰστός, ἀπὸ τοῦ ὀποῦ ἀπλοῦται πρὸς τὰ
κάτω τὸ λάβαρον. Ἔβλεπε δὲ ὁ δριζόντιος ἰστός
ἐξ ἀργύρου με πικίλματα τινα ἐπίχρυσα κατὰ τὸ μέ-
σον καὶ φέρει τρεῖς μεγάλους λυχνίτας. Δύο μὲν κατὰ
τὰ δύο αὐτοῦ ἄκρα ἔχοντες μέγεθος λεπτοκορυφοῦ
ἔνα δὲ ἐπὶ τοῦ κέντρου ἔχοντα μέγεθος ἐρεβίνθου.

Τὸ κυρίως δὲ λάβαρον, ἦτοι τὸ ἐν τῇ πραγματικῶ-
τητι ἐξ ὑψίστου ἀπὸ τοῦ ἰστοῦ ἀναρτώμενον εἶνε
πλάξ ἐξ ἐπιχρυσοῦ ἀργύρου μετ' ἐλαφρῶν πτυχῶν
καθ' ἐκάτερον τῶν ἐπὶ τοῦ δριζόντιου ἰστοῦ ἄκρων αὐ-
τῆς. Ἐν τῷ μέσῳ φέρει μετὰλλιον ἐξ ἀργύρου περι-
βαλλόμενον ὑπὸ λεπτοῦ δακτυλίου ἐκ χρυσοῦ. Τὸ με-
τάλλιον τοῦτο καριστᾷ ἐν ἀναγλύφῳ δοφροσπεφῇ τῇ

προτομήν του μεγάλου Κωνσταντίνου, ως εύρηται αὐτὴ ἐν τοῖς ρωμαϊκοῖς νομισμασι τῆς ἐποχῆς. Κάτωθεν τοῦ μεταλλίου δι' ἀναγλύφων γραμμάτων ἐκ χρυσοῦ ἀνεγινώσκεται :

ΕΝ ΤΟΥΤῳ ΝΙΚΑ

Ὅπισθεν δὲ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς πλακῆς ἀνεγινώσκεται κεχαραγμένη ἢ ἀφιέρωσις :

Κωνσταντίνῳ Διαδόχῳ
Εἰς ἀνάμνησιν ἐνηλικιότητος
Καὶ ἐπ' αἰσίαις ἐλπίσι.
Μαγκεστρίᾳ ἄ Δεκεμβρίου 1886.

Ὁ εὐπειθὴς ὑπήκοος

Σ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ.

Κάτωθεν ἡ πλῆξ αὐτῆ ἀπολύγει εἰς βαρεῖς κρυστοὺς ἐκ χρυσοῦ.

Τὸ δὸν καλλιτέχνημα εἶνε ἐναποταθειμένον ἐντὸς θήκης ἐσωτερικῶς μὲν ἐκ βυσινοχρόου ὀλοσηρικῆ καὶ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, ἐξωτερικῶς δ' ἐκ δέρματος τοῦ αὐτοῦ χρώματος. Τὸ κάλυμμα φέρει ἐξωθεν ἐν Κ ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ ἐντὸς τῆς θήκης εὕρισκτο τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ κ. Χατζοπούλου, οὗ τὸ δῶρον εἶνε ἀληθῶς πλῆρες· καλλωπισθείας καὶ βαρύντα, κατασκευασθὲν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τῶν ἐν Μαγκεστρίᾳ χρυσοχτῶν κκ. Hall et Co.

Οἱ λαοὶ ἀφθονοῦσιν εἰς τὰ δάση τῆς Βοημίας. Ἐοικαμένη ἕμῳ γίνεται θήρα τούτων, ὥστε ἐντὸς ὄλιγου θέλουσιν ἐκλείψαι. Ὅπως πειθῆτε περὶ τούτου ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τὸ ἑξῆς· Ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ ἀπεσπάλησαν εἰς Βιέννην τῆς Αὐστρίας καὶ τοὺς Παρισίους 37 ἀτιμάζοντες περιέχουσαι 25,000 λαγωούς. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου.

Ὅλγοι ἴσως γνωρίζουσιν ὅτι ὁ Γλάδστων εἶνε κλειδοκυμβαλιστῆς σὺν ἑκ τῶν συνήθων. Πρὸ τίνος εἶχε προσκαλέσει φίλους τινὲς κατ' αὐτῶ εἰς ἐσπερίδον. Μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς ἐκ τούτων ἐκαθέσθη παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἔπαιξε διαφόρους σκοποὺς τοῦ χοροῦ διὰ τὰ νεώτερα μέλη τῆς συναναστρωφῆς. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξῷ ὁ γηραιὸς πολιτευτῆς ἡγήσθη τῆς θέσεώς του, ἐπλησίασεν πρὸς τὸν κυμβαλιστὴν καὶ παρακαλέσας αὐτὸν νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν, εἶπε: «Στάσου, φίλε μου· αὐτὸ τοῦ παίξαις δὲν εἶνε τίποτε. Κατὰ τὸν βαλλισμὸν ὄλων τῶν βαλλισμῶν πρέπει νὰ χορεύουν οἱ νέοι». Καὶ μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἤρχισεν ὁ Γλάδστων νὰ παῖξῃ τὸ δημοτικώτατον τῶν βιενναίων βάλς. Ἐντὸς ὀλίγου ἡ αἴθουσα ἐπληρώθη χορευτῶν, ὁ δὲ ἐπιφανὴς διπλωμάτης ὑπεσχέθη εἰς τινὰς δεσποινίδας αὐτὸς νὰ παῖξῃ εἰς τὰς ἐσπερίδας των, ἐπειδὴ, ὡς παρετήρησεν ἀσταιεῦόμενος, μὴ ὦν πλέον ὑπουργὸς ἐν ὑπηρεσίᾳ, εἶχε καιρὸν πρὸς τοιαύτας διασκεδάσεις. Ἄδεται δὲ προσέτι, ὅτι ὁ Γλάδστων ἐτοιμάζεται νὰ ἐκδώσῃ προσεχῶς σύγγραμμα περὶ τῆς «Ὀλυμπικῆς θρησκείας».

Ἐν τῷ ἐν Βερολίνῳ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν συνετάχθη πόνημά τι περὶ διαφόρων στρατιωτικῶν ζητημάτων, ἀναγομένων εἰς τοὺς στρατοὺς τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει καὶ ἀξιολογία

τος κατάλογος περὶ τῆς πρὸς ὀδοποιεῖαν ἱκανότητος ἐκάστου στρατοῦ. Ὅστω τὸ μήκος τοῦ βήματος τοῦ πρώτου στρατιώτου εἶνε 71 ἐκκτοστάμετρα, τὸ τοῦ γερμανοῦ 80, τὸ τοῦ γάλλου, αὐστριακοῦ, βέλγου, ἐλβετοῦ καὶ σουηδοῦ 75. Ὁ ἰταλὸς στρατιώτης ποιεῖ 120 βήματα ἐν ἐνὶ λεπτῷ τῆς ὥρας, ὁ γάλλος ἀπὸ 112—116· ὁ γερμανὸς 115, ὁ αὐστριακὸς 118, ὁ βέλγος 110. Ἐν ἰταλικῶν σύνταγμα διανύει κατὰ μέσον ὄρον 90 μέτρα κατὰ λεπτόν, τὸ γερμανικὸν 89, τὸ γαλλικὸν 86, τὸ ἀγγλικὸν 88.

Μεταξὺ τῶν νέων προϊόντων τῆς ἀμερικανικῆς βιομηχανίας ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐκ συμπεπιεσμένου χάρτου . . . ὑποδήματα. Εἶνε εὐθηνότερα καὶ διαρκέστερα τῶν ἐκ δέρματος, σπιλθοῦνται δὲ καὶ ἀνθίστανται εἰς τὸ ὕδωρ ὅπως καὶ ταῦτα. Πρὸς τούτοις ἔχουσι καὶ ἕτερον προτέρημα ὅτι εἶνε ἄνευ ραφῆς.

Ὁ καθηγητῆς Fall, ὅστις τῶν ἐπιτυχῶς ἐπροφήτευσεν μέχρι σήμερον τὰς ἡμέρας τῶν σεισμῶν σημεῖοι ἑτέρας· 27 ἡμέρας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, κατὰ τὸς ὁποίας ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη θὰ ἐξασκήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιδραστὴ ἐπιδράσαν. Αἱ ἡμέραι αὗται εἶνε ἡ 22 καὶ 23 Μαρτίου νέας χρονολογίας, ἡ 7 καὶ 8 Ἀπριλίου, ἡ 5, 6 καὶ 7 Μαΐου, ἡ 3, 4, 5, 21 καὶ 28 Ἰουνίου, ἡ 20, 24 καὶ 25 Ἰουλίου, ἡ 3, 19 καὶ 20 Ἀυγούστου, ἡ 17 καὶ 18 Σεπτεμβρίου, ἡ 16 Ὀκτωβρίου, ἡ 6, 14 καὶ 15 Νοεμβρίου καὶ ἡ 12, 13 καὶ 14 Δεκεμβρίου. Ἰδίως δὲ τονίζει τὰς προρρήσεις τῶν ἀνω σημειωθέντων μηνῶν Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου. Αἱ διατεράξεις δὲ ἐπὶ τῆς γῆς δὲν συνίστανται μόνον εἰς σεισοῦς, ἀλλὰ καὶ εἰς θυέλλας ἰσχυρὰς ἢ εἰς θεινοὺς ἄμβρους ἢ χιονοβολήματα.

Ἐνώπιον Γάλλου ἐπισήμου λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἐγένετο λόγος περὶ μονομαχίας.

Ὁ ἱεράρχης, ὡς εἰκὸς, κατεδίκαιε τὸ θεῖον ὡς ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀδικον.

Ἐντούτοις εἰς τῶν παρεστώτων ἐν τῇ ρύμῃ τῆς συζητήσεως ἀπευθύνόμενος πρὸς τὸν ἱεράρχην :

— Ἀλλὰ, θεοσάμωτάτε, τῷ λέγει, εἶν ὅσες ἐρράπιξαι κανεῖς, τί θὰ ἐκάμνεται;

— Εἰξέθω εἰ ἔπρεπε νὰ κάμω, ἀπήντησεν ὁ εἰλικρινῆς ἱεράρχης, ἀλλὰ δὲν εἰξέθω τί θὰ ἐκάμνω.

Τὸ τηλεφῶνον μετὰ τοῦ μικροφῶνου ἀποτελεῖ ἤδη σύστημα ποικίλον, ἐφηρμόσθη δὲ εἰς τὴν ἰταλικήν, εἰς τὸ στρατὸν, εἰς τὸ ναυτικόν, εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὰ θέατρα, εἰς ἀνεύρεσιν πηγῶν ὕδατος κτλ. Καὶ τίς οἶδε τίνας σκοποὺς ἔχει εἰσέτι νὰ ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ μέλλοντι τὸ δαιμόνιον τοῦτο ἐργαλεῖον, γενόμενον ἄπαξ κτήμα τῆς δικνοίας τοῦ ἀνθρώπου. Τίς ἠδύνατο ποτὲ νὰ πιστεύσῃ ἔστω καὶ πρὸ δεκαετίας, ὅτι ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου θ' ἠκούετο εἰς ἀπόστασιν 300 ὁρῶν; Ἐν τούτοις σήμερον εἶνε γεγονός ἀναμφισβήτητον.

Ἡ τηλεφωνικὴ συσκευασία ἐπεξετάθη σπουδαίως ἐν διαστήματι δεκαετίας ὅσον οὐδεμίαν ἄλλη ἐφεύρεσις, καὶ ὑπηρετεῖ θαυμασίως τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ εἶνε ὁ ἐπιτύσιος οὕτως εἰπεῖν ἄρτος τῶν τε ἐμπόρων καὶ τῶν βιομηχάνων, οἵτινες θεωροῦσι τὸν χρόνον γρήμα.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν κατασκευῶν ANTHEE KONSTANTINIADY 1887—774.